

XVIII. ÉVFOLYAM

5. SZÁM.

BUDAPEST, 1928

FEBRUÁR 10.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Ámen.

A harmadik.

Abból a programból, amelyet önmagunk és a Csendőrségi Lapok számára felállítottunk, már kezdettől fogva és végérvényesen töröltük az anyagiakért való küzdelmet. Nem azért, mintha a csendőrség tagjainak anyagi jóléte nem érdekelné minket vagy mert a fizetés kérdését a csendőrségi szolgálat szempontjából mellékes tényezőnek tekintettük volna, hanem, mert meg voltunk és vagyunk győződve arról, hogy a mi ilyen irányú működésünkre vagy éppen küzdelmünkre sem az államnak, sem a csendőrségnek nincsen szüksége. Ebben a kérdésben nincsen és nem is lehet érdekellentét az állam és az ő alkalmazottai között: amilyen érdeke a közalkalmazottnak, hogy a maga gondtalan megélhetését biztosítva lássa, éppen olyan érdeke az államnak, hogy azok, akikre elsősorban támaszkodik, megelégedettek legyenek, mert hiszen a megbízhatóság erkölcsi feltételei mellett annak anyagi feltételeit sem lehet lekicsinyelni.

Ha pedig az állam ezen érdekközösség dacára sem képes a maga alkalmazottainak olyan fizetést adni, amely mind a két fél érdekeinek megfelelne, ennek minden bizonnyal olyan oka van, amelynek elosztatása egyiküknek sem áll módjában: sem az államnak, sem pedig az ő alkalmazottainak. Ez az ok pedig csak egy lehet: az ország szegénysége. Tisztességes pénzügyminiszter nem tud többet kifizetni, mint amit adóban bevesz, az adót pedig csak addig lehet csavarni, amíg az adózó bírja. Ez annyira világos és kézenfekvő, hogy csak az nem látja be, aki nem akarja.

Akkor azonban, amikor ezt lojálisan elismerjük, nem térhetünk ki annak a megállapítása elől, hogy az állam és az ő alkalmazottai közé harmadik tényezők is furakodtak, amelyek a kérdés megoldásának újra és újra útjába állanak s amelyek szeretik magukat közgazdasági tényezőknek nevezni. Ezek az ugynevezett közgazdasági tényezők bámulatos éberséggel állanak résen mindig, amikor az állam a maga alkalmazottainak életszínvonalát, fizetésüknek egy-egy szerény javításával emelni akarja, hogy aztán a közszükségleti cikkek árainak emelésével ezt a kis többletet a közalkalmazottak zsebéből minél hamarabb kiemeljék. Ezen tényezők közgazdasági tevékenységének az eredménye az, hogy a tizenöt százalékos fizetésemelést husz száza-

lékos általános drágulás követi s hogy a fizetés és a létminimum olyan hiábavalóan kergetik egymást, mint aki körbenfutva a saját maga árnyékát akarja utolérni.

Nagyon természetes, hogy ilyen körülmények között minden fizetésemelés csak látszólagos lehet. Mindaddig, amíg ezek a bizonyos közgazdasági tényezők és elsősorban a kartellek korlátlan áremelési joga, illetve lehetősége fennáll, mindaddig, amíg elsőrendű közszükségleti cikkek árát máról-holnapra tíz-husz százalékkal lehet emelni, anélkül, hogy ebben a legkisebb ellentállásra találjanak: kárbavesztett az állam minden fáradsága, amellyel a maga alkalmazottain segíteni akar, mert hiszen a pénz és az áru értékviszonyában mutatkozó folytonos eltolódást egyedül csak pénzzel kiegyenlíteni, még az államnak sem lehetséges.

Nem szeretnők, ha azt, amit mondunk, a magyar közgazdasági élet valóban hasznos tényezői is magukra vennék: A világért sincsen szándékunkban az általános drágaság miatt azokat is okolni, akik éppen úgy szenvednek miatta és alatta, mint mi s akik éppen úgy ki vannak szolgáltatva a maguk árdrágítóinak, mint mi. Esztelen dolog lenne tőlünk, ha éket akarnánk verni kettőnk közé s ezzel magunk alól akarnánk a fát kivágni. Mi csak a közgazdasági élet parazitái ellen emeljük fel a szavunkat, akiknek letörése nemcsak az állami alkalmazottaknak, hanem a nemzet egész egyetemének is érdeke.

A háboru utáni idők közgazdasági életének legszembeötlőbb vonása az ugynevezett közgazdasági erőknél mindenféle formában való és mindinkább növekvő koncentrációja és ezen koncentrációnak kiméletlen, önző kihasználása. A lényegét burkolt, de annál céltudatosabb és szívósabb propaganda takarja: a közalkalmazottaknak és »követeléseiknek« előtérbe tolása minden alkalommal, amikor a közgazdasági élet nehézségei szóba kerülnek. Ez a propaganda lassan, de biztosan igyekszik a köztudatba vinni, hogy az állami alkalmazottaknak jól megy a soruk s hogy a közgazdasági élet bajainak — amelyek egyébként a milliós nyereségek, osztalékok és tantiémek kifizetését nem gátolják — egyedül az az oka, hogy a közalkalmazottak fizetését folytonosan emelni kell.

Nincsenek számszerű adataink arról, hogy a »közgazdasági tényezők« eme fajtájában például az egyes vallásfelekezetek milyen arányban vannak képviselve, legfeljebb csak a csaló és sikkasztó bankdirektorok statisztikájából következtethetünk némiképen. Pedig erre kíváncsiak volnánk, mert a hozzáértők azt mondják, hogy mindezeket a bajokat, amiket mi itt elpanaszoltunk, közgazdasági alapon nem lehet orvosolni. Csak úgy eszünkbe jutott: nem lehetne-e akkor vajjon — felekezeti alapon?

Az új büntetőnovelláról.

Irta: Dr. ÉLTHES GYULA.

(2. közlemény.)

A főcél tehát az legyen, hogy a pénzbüntetés arányban álljon az elítélt vagyoni viszonyaival, mely esetben inkább fizet, mintsem a fogházban üljön. A régi büntetőtörvénykönyv, amint erre előbb rámutattunk, nem tette lehetővé csekélyebb súlyú vétségek és kihágások eseteiben sem a pénzbüntetésnek vagylagos alkalmazását. Büntetésül elzárást vagy fogházat írt elő és ezt a bírónak ki is kellett szabni, mert a törvény szava parancs. Ennek lett azután az az eredménye, hogy egészen kis dolgok és hibák miatt ezerszámra szaporodtak az elzárt, társadalmilag megbélyegzett emberek, ami sem az államnak, sem a társadalomnak nem lehet érdeke, mert ilyen kisebb vétségek és kihágások esetében sokkal alkalmasabb úgy a megtorlás, mint a megelőzés és a javítás szempontból a nagyobb összegű érzékeny pénzbüntetés, amely az elítélt vagyoni viszonyaihoz alkalmazkodik.

A bírónak ezentúl fokozottabban kell vigyázni a szabadságvesztésbüntetések kiszabásánál, mert súlyos felelősség terheli, mikor egy kisebb vétség vagy kihágás miatt büntetlen, egyébként becsületes embert fogházra vagy elzárásra ítél.

Rendkívül egyszerűsíti az eljárást az új büntetőnovellában az, hogy a már említett sokféle és különböző összegű pénzbüntetéseket kivétel nélkül eltörli, azok helyett megállapítja, hogy a büntett miatt kiszabható pénzbüntetés legmagasabb összege 20.000 pengő, a vétség miatt 8000 pengő és a kihágás miatt 600 pengő, ha a kihágást törvény, 200 pengő, ha a ki-

hágást miniszteri rendelet, 100 pengő, ha a kihágást törvényhatósági szabályrendelet vagy állami rendőrségi szabályrendelet és 40 pengő, ha a kihágást rendezett tanácsu városi szabályrendelet határozza meg. Az eddigi pénzbüntetéseket tehát felemeli és a bíróságnak nagyobb hatalmat, nagyobb mozgási szabadságot ad.

Ugyebár az első tekintetre is milyen egyszerű, ha a pénzbüntetések új megállapításait vesszük figyelembe. Nem kell a bírónak böngésznie a törvénykönyvek száz meg száz paragrafusai között, mert nemcsak ő, hanem a közönség is csakhamar megtanulja, hogy milyen összegű pénzbüntetés érheti büntett, vétség és kihágás esetében.

A törvény általános szabályként állítja fel, hogy a pénzbüntetést, mint mellékbüntetést csak akkor szabad kiszabni, ha elítélt azt meg is tudja fizetni, tehát vége lesz annak, hogy a sok szegény ember a vagyoni viszonyainak figyelembevétele nélkül kiszabott pénzbüntetéseket behajthatatlanság miatt a fogházban »leülje«, ami neki idővesztést, megbélyegzést és naplopást jelentett.

Az új törvény azonban kötelezőleg előírja a pénzbüntetésnek, mint mellékbüntetésnek kiszabását a vágyon elleni büntettek, vétségek és kihágások minden esetében, továbbá bármely büntett, vétség vagy kihágás esetében, ha azt nyereségvágyból vagy jogtalan vagyoni haszonszerzés céljából követték el.

Egy másik igen fontos rendelkezése az új büntetőnovellának az, hogy kihágás esetében, valamint olyan vétség esetében, amelyre a törvény egy évet meg nem haladó szabadságvesztést határoz meg, a bíróság jogosítva van fogház vagy elzárás helyett pénzbüntetést kiszabni. A bíróság azonban ezt csak akkor te-

Az én térképem.

A térképet ne hozd elélem fiacskám!
A te térképed csúf, hamis, hazug.
A régi más volt, szebb, jobb, tágasabb és
Volt rajta tenger, erdő, hegy, vasút.
A mostani, az vérző seb a földnek
Gránát-szántotta mellén... bús piros.
A régít sirva hordjuk a szivünkben,
Nem kell ahhoz se szín, se papiros.

Nézz rám és látod: hajum ezüstjében
Kárpát havának fénye visszajár,
Az Adriától kék a szemem tükre
És két karom az erdélyi határ.
Hamis határt mutat a te térképed,
Lelketlen körző műve, semmi más.
Mit két karod ölelni tud, — miénk az!
Az én térképem nem lehet hibás.

S ha mégis volna, aki nem hinné el,
Vidd északra a hitvány kétkedőt,
Vezesd le délre, keletre, nyugatra,
Hol apró dombok rengetegje nőtt
S vallasd a fejét. Magyarul kiált az:
— Ki vagy? — Kiss Péter! — És te? Hajdu Pál!
Mit őriztek ti jó vitézek erre?
— Hát itt vóna tán a magyar határ!

Az én térképemet tanuld fiacskám,
A tiedet ne hozd elélem soha.
Ki mást mond néked, neved szemébe,

Az gaz lehet, vagy roppant ostoba.
S ha bár most még a szivünkbe elrejtjük,
De behegednek egykor sebeink
S a régít, azt a sirva-hordozottat,
Kirajzoljuk mi meglásd, majd megint.

Hangay Sándor.

A cigány és az ördög.

Irta: AXA ROLF.

A nevére bizony már nem emlékszem. Nem is hívta a századnál öt soha senki másképp, mint »te cigány«. Régen, még a háborúelőtti, mosolygós időkben hívta be öt három évre a vályogvető mellől a Legfelsőbb Hadur parancsa. Füstösképü, sunyin pislogó more volt ökelme, telítve fájának minden furfangjával. Bár a betüvetés mestersége számára merőben ellenszenves és sohasem gyakorolt dolog volt és bár az olvasást is teljesen fölöslegesnek nyilvánította, mégis embernek a talpán kellett annak lennie, akinek ő nem járt túl az eszén.

Volt is tekintélye a század legénysége előtt. Ő pedig sütkérezett a népszerűség verőfényében és hadvezéri büszkeséggel ismételtette:

— Nem ijedek én meg senkitől a világon! Kifogok még az ördögön is!

Ezt addig-addig ismételtette, míg egyszer aztán az ördög szaván fogta. Ennél a szomorú alkalomnál, mely a more egész tekintélyét örök időkre lehervasztotta, kiderült

heti, ha tekintettel az elítélt egyéniségére, úgy találja, hogy megfelelően súlyos pénzbüntetés alkalmazásával elítéltet éppen úgy vagy még érzékenyebben lehet megbüntetni és öt újabb bűncselekmény elkövetésétől éppen úgy vagy még hatályosabban lehet visszatartani, mint a fogház vagy elzárás büntetéssel. Angliában ez életbe van léptetve és a gyakorlatban kitünően bevált.

Az új büntetőnovellának ez a szakasza az, amely a gyakorlatban számtalan esetre alkalmazható és amelynek bevallott célja az, hogy az erkölcsileg káros és meggyalázást jelentő rövidtartamu szabadságvesztésbüntetések számát a lehető legkisebbre csökkentse.

Erről a szakaszból mondotta Váry Albert előadó, az országgyűlési tárgyalás alkalmával, hogy az új pénzbüntető rendszer a legideálisabb és a legigazságosabb gondolatot próbálja megvalósítani. Ma ugyanis egész csomó pénzbüntetés kiróható — különösen kihágások esetén — 20 koronától 200 koronáig, amely pénzbüntetés a társadalom vagyonos osztályaira sem megtorló, sem büntető erőt, sem érzékeny vagyoni hátrányt nem jelent. Ez az új pénzbüntető rendszer ezt mindenesetre meg fogja szüntetni, mert igyekszik megvalósítani a pénzbüntetés valódi célját, azt tudniillik, hogy az mindenkinek viszonyaihoz mérten megközelítőleg igazságos legyen, hogy a pénzbüntetés mindenkivel szemben egyenlő megtorló és visszatartó erőt jelentsen, hogy az mindenkinek egyéni, vagyoni, kereseti, jövedelmi viszonyaihoz simuljon és alakuljon.

Az új törvény felhasználja ezt a pénzbüntető rendszert arra, hogy általa csökkentse azoknak az embereknek a számát, akik rövidtartamu szabadságvesztésre ítélték. Elfogadva azt az általános elvi álláspontot, hogy a szabadságvesztésbüntetés mindig súlyosabb, mint a pénzbüntetés, a törvényjavaslat indoklása és Váry előadó szerint mégsem zárkozzunk el

annak megállapítása előtt, hogy igenis csekélyebb erkölcsi érzékű embereknel a pénzbüntetés olykor súlyosabb lehet, mint az a pár napi, pár heti vagy pár havi fogházbüntetés, amelyet elítélt kényelmes naplopásnak és pihenésnek tekint. Annak, aki a mi társadalmi tagozódásunkat ismeri, el kell fogadnia azt a tényt is, hogy a lakosság bizonyos részében néhol a pénzbüntetés egyenesen érzékenyebb, mint a rövidtartamu szabadságvesztésbüntetés, mert ez a pénzbüntetés öt vagyonában, keresetében, jövedelmében érzékenyen érinti és nagyon jól tudjuk — a tények előtt a szemünket nem hunyhatjuk be —, hogy igenis van a társadalomnak és a lakosoknak egy része, amely bizony a vagyoni károsítást és a vagyonában sújtó pénzbüntetést nehezebben viseli el, mint azt a rövidtartamu szabadságvesztésbüntetést. Az kétségtelen és ezt minden humánusan gondolkodó embernek el kell ismernie, hogy a pénzbüntetéseknek ez az új rendszere az egész társadalomra jótékony hatással lesz, mert csökkenti a rövidtartamu szabadságvesztésre ítélt egyének számát, azt a gondolatot pedig mindannyiunknak örömmel kell üdvözölni, hogy *ebben az országban minél kevesebb legyen a fogházviselt ember.*

Az új törvény alkotói ismerik az életet és abból egy jó és praktikus gondolatot valósítanak meg. Hogy mennyire megfelel a való életnek az előbb ismertetett gondolatmenet, azt magam is ezer és ezer esetben tapasztaltam Csik vármegyében, a székelyek között, akiknek szolgabírája voltam.

Csik vármegye az őserdők hazája és így természetesen a törpebirtokos és vagyontalan székelyek között, akik rendkívül erős és szívós küzdelmet folytatnak a mindennapi kenyerért, igen elharapódzott az erdei kihágás. A székely a sok közbirtokossági, egyházi és községi erdő miatt félig-meddig magáénak

egyébként az is, hogy az ördög még őrmester ur Gajdacsinál is félelmetesebb, aki a tizennegyedik század szolgálatvezető őrmestere volt és akit a cigányon kívül mindenki rettegett, — no, de erről majd más alkalommal.

Szóval, felvirradt az a nap, amelyen Alberti hadnagy ur vette át a laktanyainspekciót és amely annyi bajt zúdított a cigány füstös fejére.

Alberti hadnagy ur arról volt nevezetes, hogy az ő inspekciója alatt mindig történt valami »disznóság«. Jobban mondva, csakis az ő inspekciója alatt történt. Ha például az ezred legénysége a városban összeverekedett a tüzerekkel — nagy divat volt ez! — ki tartott inspekciót? — Alberti hadnagy ur. Ha egy őrszem véletlenül hasbalőtt egy civilt, — ki tartott inspekciót? — Alberti hadnagy ur. Sőt, mikor egyszer egy baka szerelmi bánatában a padláson felakasztotta magát, ki volt az inspekciós tiszt? Persze hogy megint Alberti hadnagy ur. Később még a szarajevói gyilkosságot is az ő rovására írta az ezred közvéleménye, mert történetesen azon a napon megint éppen ő tartott inspekciót. Ha nem ő tartott volna, talán nem tört volna ki a világháború sem.

Szóval, »peches« ember volt és így érthető idegenkedéssel foglalta el a helyét az ügyeletes tiszti szobában.

A továbbiakhoz tudni kell, hogy az ezred a város több helyén állított fel éjjeli őrszemeket, így többek között az adóhivatal előtt is, mely a városka közepén, egy szűk utcában volt. Takarodótól ébresztőig sétált itt egy őrszem a vasrostélyos ablakok alatt.

A délután simán folyt le. Elfújták a takarodót is. Tizenegy óra után a kapuügyeletes altiszt jelentette, hogy mindenki hazajött, minden kimaradási engedélyt leadtak.

— És mindenki józanon jött haza? — kérdezte a hadnagy ur gyanakodva.

— Igenis, józanon.

— Hm. És az őrszemeket kioktatta?

— Igenis, kioktattam.

— Hm. És a tűzjelző telefon működik?

— Igenis, működik.

— Hm. Mindenesetre győződjék meg erről még egyszer, mert tűz még nem volt, mikor én inspekciót tartottam.

De elmúlt éjfél is, anélkül, hogy valami történt volna. Alberti hadnagy ur kezdett megnyugodni. Elvégezvén az első körjáratot a legénységi épületekben, mindent példás rendben talált.

— Na, ma végre nyugodtan alhatom, — dűnnyögte és elnyújtózott az ügyeleti szoba pamlagán.

E pillanatban hevesen kopogtattak az ajtón.

— Azt a hét... Szabad! — kiáltott a hadnagy ur rosszat sejtve.

A kapuőrség parancsnoka lépett be. Feszesen tiszteltgetett.

— Her lájdinánt, ik melde gehórzám, az adóhivatal előtti őrszem bevonult.

— Bevonult? Miért vonult be?

— Mert az ördögöt látta.

Alberti elképedt.

— Micsodát látott? — kérdezte, mint aki nem jól hallott.

— Ik melde gehórzám, az ördögöt.

tekintette az erdőt, mint közös őstulajdont, ennél fogva hihetetlen nagyszámu volt az erdei lopás, melyet a székely nem nagyon vett a lelkére. Ebből építette házát, gazdasági épületeit, állította fel kertjét, abból vágta ki a vizifüreszen a deszkát és szállította apró lovaival jó pénzért Brassóba, Marosvásárhelyre, sőt több napi járóföldre Kolozsvárra is.

Evenként mintegy hatezer erdei és más kihágást tárgyaltam le, mint szolgabíró és ha azt kérdeztem a terhelttől: igaz-e, hogy innen vagy onnan ennyi megannyi fát lopott, a székely közönyös nyugalommal felelte: »Nem loptam én, szolgabíró ur, csak hoztam«. És ha kihirdettem előtte az ítéletet, arra a kérdésemre, hogy megnyugszik vagy fellebbez, még nagyobb közönnyel és természetességgel válaszolta: »Leülöm, szolgabíró ur! Az ünnepen bejövök!« Akkor ugyanis nem volt más dolga.

Ezt az esetet azért mondtam el, mert egy egész népnek, a rendkívül élelmes, életerős és értelmes fajnak, a székelynek, tükrözteti vissza gondolatvilágát és mindennél jobban bizonyítja azt, hogy mennyire helyes célokat valósít meg az új büntetőtörvény.

Szegény székelyek nem örvidenének ennek, ha véletlenül a románok igájában nem görnyednének. A székely ugyanis eddig leülte a pénzbüntetését; ha volt vagyona, ha nem. A leülés abból állott, hogy bejöttek csoportosan a főszolgabíróság udvarára, ott fát vágtak, pipáltak vagy aludtak. Akárhányat küldöncszolgálatra is felhasználtunk. A községi előjáróság kiállította a szegénységi bizonyítványt, hogy ne kelljen a székely kis vagyonára végrehajtást vezetni.

Ezentul nem így lesz. *Akinek vagyona van, annak feltétlenül fizetni kell*, mert nem bizzák a választására, hogy leüli-e avagy megfizeti. Helyesen mondja tehát az új büntetőtörvény indokolása, hogy vannak népréte-

gek és társadalmi osztályok, amelyeknek érzékenyebb büntetés a nagyobb összegű pénzbüntetés, mint a pár napi elzárás vagy fogház.

Ujítás lesz még az is, hogy ezentul arra, aki több bűncselekményt vagy kihágást követ ki, csak egy összbüntetést szabnak ki és nem annyi pénzbüntetést, mint ahány bűncselekményt elkövetett. Ez a mód szintén egyszerűsíteni fogja az eljárást és a közönség előtt is érthetőbbé teszi az ítéleteket.

Ez az új törvény tehát méltóképen egészíti ki a magyar törvényhozás számos humanus intézkedését a büntetőjogban. Ilyen például az 1908. évi XXXVI. t.-c., mely *a gyermekek és fiatalok megmentésének érdekében nevelő és javító intézkedéseket tett* és az első ízben megtévedett, az először bűnöző emberrel szemben megbocsátott, vagyis lehetővé tette, hogy a kiszabott büntetés végrehajtása bizonyos próbaidőre felfüggesztessék. *Ez a feltételes elítélés intézménye*. Vagy ott van az 1913. évi XXI. törvénycikk, mely egy lépéssel tovább ment, mikor a közveszélyes munkakerülő csavargókat munkára kényszeríti, vagyis meghatározott esetekben munkára oktatásuk végett fogházbüntetés helyett *dologházba utalja*.

Végül megemlítjük, hogy az új büntetőtörvény a pengőérték bevezetésére is tesz megfelelő rendelkezéseket, ami azt jelenti, hogy ahol a törvényben vagy rendeletben eddig korona volt, ott ezentul pengőt kell számítani, ami a korona vásárlóerejének leromlása miatt a gyakorlatban a büntetések bizonyos mérvű szigorítását jelenti.

Az új törvénytől azt az eredményt várhatjuk, hogy a bűnvádi eljárás egyszerűbb és gyorsabb lesz, a rövidtartamu szabadságvesztésbüntetések száma lényegesen csökkenni, a pénzbüntetések száma emelkedni fog. A pénzbüntetések a szegényekkel szemben kisebbek, a

— Hallja, szakaszvezető, ha maga itt viccelni mer...

— Nem viccelek, hadnagy ur...

— Ki volt az az őrszem? Hol az a gazember?

— A cigány a tizennegyediktől. Itt van most az őrszobán.

— Azonnal vezesse ide!

A szakaszvezető elrohant. Alberti fogcsikorgatva járkált fel és alá.

— Becsukom, becsukom! Ott meri hagyni az őrhelyét! És éppen az én inspekcióm alatt! Haditörvénszék elé...

A telefon élesen berregni kezdett. Alberti felkapta a kagylót.

— Halló, itt a rendőrség!

— Itt a laktanyaügyeletes tiszt!

— Miféle lövöldözés volt a városban?

— Lövöldözés? Hol?

— Az adóhivatal őrszeme belőtt egy ház ablakán.

Alberti megijedt.

— Történt baj? — kérdezte.

— Nem. Miért lőtt az őrszem?

— Mert az ördögöt látta.

— Mit látott?!

Alberti lecsapta a kagylót. Hozták a cigányt.

Bármennyire gyilkos hangulatban volt is Alberti, egy pillantás meggyőzte őt arról, hogy most minden szigorhiábavaló. Fakó, ólomszínű arccal, vacogó fogakkal, a rémüllettől kidülledt szemekkel, remegő térdekkel állt előtte a boldogtalan more.

— Hát mi van veled, te cigány? — kérdezte a hadnagy jóval csendesebben, mint ahogy eredetileg tervezte.

— Hadna... nana... nagy uhur ik me... meme... melde ge... hóóórzám... igahazában az öhördöhög vohoholt... — vacogta a cigány.

— No jó, jó, hiszen én elhiszem neked, egyáltalában nincsen kizárva, — biztatta őt Alberti hadnagy. — De hát mégis, hogy történt az eset?

— Hadnagy ur, ik melde gehóórzám, ott sétáltam az adóhivatal ablakai előtt. Egyszerre csak kihajolt az ördög az egyik ablakon.

— És te mit csináltál?

— Keresztet vetettem.

— Más semmit sem csináltál?

— Azután rákiáltottam, hogy halt, wer da!

— És mit felelt az ördög?

— Nem felelt semmit. Eltűnt.

— Hová tűnt el?

— Be az adóhivatalba.

— Ugy. No és?

— Akkor elkezdtem mondani hangosan a Miatyánkot.

— Szép. Hát aztán?

— De... de megakadtam a közepén. Biztosan ezért jelent meg az ördög újra a szemközti ház ablakában.

— Ujra megjelent? És te?

— Rálöttem és aztán... aztán...

— Aztán?

— Eldobtam a puskát és elszaladtam.

— Gazember! — ordított a hadnagy. — Eldobtad a puskádat! A puskádat!

— Hadnagy ur...

— El merted dobni! Mi vagy te? Katona vagy te? Tudod mi jár ezért? Azonnal takarodj vissza a puskáért!

vagyonosokkal szemben nagyobbak és így a hozandó büntetőítéletek végeredményben igazságosabbak lesznek. Ha pedig az ítélet igazságos, abban az elítéltek is inkább megnyugszanak és fizetni fognak.

A következőkben a megrögzött bűnözők ártalmatlanításáról emlékezünk meg.

II.

Az új büntetőnovellának kétségtelenül egyik legfontosabb és legérdekesebb része az, amely azokkal a megrögzött büntetettekkel szemben, *akik bűncselekményeket hivatásosan, üzletszerűleg vagy szokásszerűleg követnek el*, megvalósítja és törvénybe iktatja a *fegyházjellel szigorított dologház intézményét*.

Ezideig ugyanis az volt a helyzet, hogy ha a büntetett a rá kiszabott büntetését elszenvedte, bármily közveszélyes is volt az állami és a társadalmi rendre, kiszabadult a fegyházból vagy a börtönből és így valósággal újból rászabadították az emberi társadalomra, mert büntetőtörvénykönyvünknek nem volt olyan rendelkezése, amely az ilyen közveszélyes elemekkel szemben kellő védelmet nyújtott volna.

A törvény indokolása szerint a büntető igazságszolgáltatásnak első és főhivatása nem az, hogy az elkövetett bűncselekmény súlyosságával és a tettes anyagi bűnösségével arányban álló határozott tartamu büntetést szabjon ki, hanem az, hogy az ilyen büntetettel szemben a bíróság oly büntetést alkalmazzon, amely a büntetett ártalmatlanná tételére és így vele szemben a társadalom megvédésére is alkalmas.

A törvény indokolása utal az 1913. évi XXI. törvénycikkre, amely kimondotta, hogy a közveszélyes munkakerülőket, a naplopókat, a csavargókat munkába kell kényszeríteni, vagyis meghatározott esetekben mun-

kára szoktatásuk végett fogházbüntetés helyett dologházba kell utalni. A közveszélyes munkakerülőkről szóló ez a törvény tehát már ezelőtt tizenöt évvel szükségét látta a munkátlan, dologkerülő csavargókkal szemben a védekezésnek, mert a dologtalanság, a munkakerülés a bűnnek szülőanyja. A statisztika azt bizonyítja, hogy ezekből a közveszélyes csavargókból kerülnek ki a betörők, az üzletszerű orgazdák, a kőborcigányok, a zsebtolvajok és a kerítők, akik a társadalomra, a vagyon- és személybiztonságra állandó veszélyt jelentenek. Ezeket a közveszélyes munkakerülőket az 1913. évi XXI. törvénycikk, bár bűncselekményt még nem követtek el, öt évig terjedhető dologházba utalja, hogy ezáltal megakadályozza bűncselekménynek az elkövetését és a dologházban munkára oktassa és szoktassa. A törvény tehát megkísérli ezekből a munkakerülőkből tisztességes embereket nevelni és a fenyegető bűn fertőjéből idejekorán kiemelni.

A most törvénybe iktatott új büntetőnovella még ennél is jóval eredményesebb hatást vár az életbelépő *szigorított dologház* megvalósításától, amely büntetés biztonsági intézkedés és hosszú időre ártalmatlanítja a *megrögzött büntetetteket*.

A törvényjavaslat indokolása utal az 1925. év augusztus havában a világ összes művelt államainak részvételével megtartott nemzetközi kongresszus határozatára, amely kimondotta, hogy *a megrögzött büntetettekkel szemben szükségesnek tartja a határozatlan tartamu szabadságvesztés büntetést*, amely mindaddig tart, míg elítéltnak közveszélyessége a társadalommal szemben megszűnik. A szigorított dologház tehát nem a büntetés végrehajtására szolgál, hanem maga a büntetés, mely az adott esetben eltarthat öt, tíz, tizenöt évig is, esetleg tovább.

A most törvénybe iktatott, fegyházjellel szigorított dologház megkísérli ugyan a megrögzött büntetésekről is rendszerető, törvénytisztelő és munkás emberek nevelését, de főcélja mégis az, hogy *kivonja a társadalomból és ártalmatlanná tegye őket mindaddig, amíg közveszélyességük tart*.

A tapasztalatok ugyanis azt bizonyítják és ezt ma már az egész világ büntetőjogászai elfogadják, hogy a megrögzött, az üzletszerű, a szokásos büntetettek megjavítására irányuló kísérletek csaknem minden esetben eredménytelenül végződnek. Ezek a gonosztevők ugyanis mesterségüknek tartják a bűnözést, egész gondolatvilágukat megmetyeljezte a bűn, éppen ezért hiába ítélik el őket több-kevesebb fegyház- vagy börtönbüntetésre, mert a börtönben is az elkövetendő bűncselekményen törik a fejüket és mihelyt szabadon bocsátják őket, ott folytatják bűnös életmódjukat, ahol abban hagyták.

Erre vonatkozólag érdekes példákat említett fel Váry Albert, a törvényjavaslatnak képviselőházi előadója. V. K. 25 éves ügynököt, mint fiatalkorut lopás büntette miatt egy évi fogházbüntetéssel sújtottak. 1919. évi július hó 9-én szabadult ki a fogházból. Két hónap múlva lopás büntette miatt újra letartóztatták és két évi fegyházbüntetéssel sújtották. 1922-ben kiszabadult, amikor egy év után — közben észrevétlenül dolgozhatott — újra letartóztatták és lopás büntette miatt két évi és egy havi fegyházra ítélték. Ezt a büntetését 1926. évi március 9-én töltötte ki. Alig hogy kiszabadult, elkezdte a bűncselekmények sorozatos elkövetését. 1926. áprilisában már Budapesten volt. Utána végig az egész országon felkereste a község-

De ezt már nem bírta el a cigány. Térdre rogyott.

— Hadnagy ur... ik melde gehórzám... nem, nem, nem merek... lövessenek agyon, akasszanak fel, de hogy én... hogy az ördög... hogy az ördög és én...

Félőrült volt a félelemtől. Nem volt beszámítható.

Alberti vállat vont.

— Takarodj az őrszobára. Holnap majd beszélünk tovább a dologról. Szakaszvezető, egy új őrszemet az adóhivatal elé!

A dolog szomorúan végződött. Az azonnal megindított rendőri vizsgálat megállapította, hogy ismeretlen tettesek betörést kíséreltek meg az adóhivatalban. Találtak a helyszínen egy farsangi ördög-álarcot is. Nyilvánvalóan ezzel ijesztették halálra a cigányt az adóhivatal ablakából és a szemközti — egyébként lakatlan — házból. Hogy a betörés nem sikerült, valószínűleg a cigány lövésének volt köszönhető, amitől a betörők mégis csak megriadtak és kereket oldottak. Az egyiket később elfogták s elítélték hat hónapra.

A haditörvényszék az enyhítő körülmények figyelembevételével három hónapra ítélte a cigányt. De még egy év múlva is ezzel fogadták őt a kázinóban, a kocsmában, az egész városban:

— No, cigány, hát mégis csak kifogott rajtad az ördög?

— Dehogy fogott — válaszolta most már újra büszkén a more —, hát már hogy fogott volna, mikor én három hónapot kaptam, ő meg — hatot!

házakat, mindenütt a községek pénztárait fosztotta ki. 33 millió, 5 millió, azután 6 millió, 40 millió, 4,500.000, 500.000 korona értékű, különböző ingóságokat és pénzt tulajdonított el a pénztárakból április, május, június, július, augusztus, szeptember és október hónapokban, míg végre novemberben letartóztatták és a bíróság tizenháromrendbeli lopás miatt négy évi fegyházra ítélte. Szabadulni fog 1931 tavaszán, amikor folytatni fogja ott, ahol abbahagyta.

Egy másik eset. V. E. büntetőlapja szerint 47 éves, lopás és közveszélyes munkakerülés miatt hét-szer volt büntetve. Amint kiszabadult, újból lopott. Rövid egymásutánban kétszer tartóztatták le, de nem lévén elég bizonyíték ellene, a bíróság kénytelen volt szabadon bocsátani. Végre 1925. évi július 29-én újból a bíróság elé került, amikor az elkövetett kisebb lopás miatt egy hónapi fogházra ítélték. Ugy látszik, sikerült az előéletére vonatkozó adatokat eltitkolnia. Mikor kiszabadult, folytatta lopásait. Legutóbb 1926 március 25-én a budapesti rendőrség lopás miatt újból letartóztatta.

Sz. I. 45 éves egyén hétszer volt büntetve lopás miatt, tizennyolcszor közveszélyes munkakerülés miatt, amikor 1926 szeptember 17-én zsebtolvajlás miatt letartóztatták. A bíró utolsó bűncselekményével arányban álló szabadságvesztés büntetéssel hét hónapi börtönnel sújtotta. A hét hónapi börtönt kitöltötte és amint szabadult, két hét múlva, 1927 május hó 4-én már újból letartóztatták lopás büntette és pedig zsebtolvajlás büntette miatt.

Vagy vegyük a negyedik esetet. V. S. 40 éves egyén büntetve volt nyolcszor lopás büntette miatt, amikor 1925 november 17-én hétrendbeli lopás büntetével terhelve állt a bíróság elé. Egy évi és hat havi börtönre ítélték. Szabadulása után egy hét múlva, 1927 augusztus 30-án lopás büntette miatt ismét a rendőrség kezébe került.

Váry előadónak ezek az idézett esetei megdöbentő képét adják annak, hogy a bíróságok a mai büntetőtörvénykönyvvel a kezükben jóformán tehetetlenek a megrögzött büntettekkel szemben, mert a kisebb-nagyobb börtönbüntetésekkel megjavítani nem tudják és legtöbbször a kiszabott büntetések a megtorlásra sem elegendők, mivel ezek az üzletszerű gonosztevők oly szakavatott ügyességgel és hozzáértéssel követik el bűncselekményeiket, hogy a csendőrség és a rendőrség nem minden bűnüket tudja felderíteni és rájuk bizonyítani. Igen jelentékeny az ilyen fel nem deríthető bűncselekményeknek a száma, amelyek tulajnyomó részét egész bizonyosan ezek a többszörös börtönviselt, megrögzött büntettek követik el.

Ezért mondta Váry előadó a képviselőházban tartott beszédében, hogy: »szinte csodálatos, hogy a megrögzött büntettekre vonatkozó rendelkezéseknek eddig kellett késlekedniök; szinte csodálatos, hogy a társadalom összetett kézzel nézte, hogy egy csomó ember él közöttünk, ezek a hivatásos, az üzletszerű, a hajlamos, tehát a megrögzött büntettek, akik abból élnek, hogy a társadalom tagjait megkárosítják s akikkel szemben minden eddigi büntetési eszközünk teljesen hatástalan volt. Mert hatástalan volt. Nagyon jól tudjuk, hogy ha az utolsó cselekményükkel arányban álló szabadságvesztés büntetésüket kitöltötték, amint kiszabadultak, ott folytatták, ahol elhagyták és újra bűncselekményeket követtek el. Mert a nemzetközi csalók, a betörők, a zsebtolvajok, az üzletszerű orgazdák,

a kerítők bűncselekményeiket éppen olyan üzletszerűen és keresetszerűen űzik, mint a becsületes, tisztességes ember a maga tanult mesterségét.«

(Folytatjuk.)

Az állatforgalomról.

Irtá : DR. HALASY KÁROLY aligazgató állatorvos.

Az állatforgalom minden egyes alakja, nevezetesen az adás-vétel (tulajdonjog átruházás), a bárminő szállítóeszközön való szállítás, az állatkivitel, behozatal és az országon való átszállítás (tranzitóforgalom), a vásárra, kiállításra, állatdíjazásra való szállítás vagy felhajtás, nemkülönben a szomszédos országok közötti u. n. határszéli forgalom ma már minden országban törvényesen vagy rendeletileg szabályozva van. Az erre vonatkozó törvényes intézkedések kétféle okból váltak szükségessé: egyrészt a tulajdonjog igazolására szolgálnak, másrészt hathatós óvintézkedéseket tartalmaznak a ragadós állatbetegségek behurcolása és elterjedése, valamint a csempészés ellen. Ezen rendelkezések szigorú és lelkiismeretes betartása nemcsak nemzetgazdasági, hanem külkereskedelmi szempontból is rendkívül fontos. Az egyes országok között fennálló kereskedelmi szerződések az állatforgalomra vonatkozólag ugyanis igen szigorú rendelkezéseket tartalmaznak, amelyeknek megszegését a szerződött ország rendszert azzal szokta megtorolni, hogy az illető országból az élőállatok bevitelét felfüggeszti, ami esetenként mérhetetlen károkat okozhat. Mi állattenyésztő állam vagyunk, kivitelünk jelentékeny részét a vágó, haszon- és tenyészállatok képezik s így elsősorban érdekünk, hogy a külföld állategészségügyi szempontból ne emelhessen kifogást állatforgalmunk ellen. Nem kevésbé fontos azonban az is, hogy gazdaközönségünk és állatkereskedőink az állategészségügyi rendelkezéseket mindenkor pontosan és lelkiismeretesen betartsák; ennek ellenőrzésére elsősorban a csendőrség lévén hivatva, a csendőrség nem nélkülözheti a fontosabb állategészségügyi rendeletek és törvények, valamint az állatforgalomban használt okmányok és azok kezelésének ismeretét.

Ilyen, az állatforgalom minden esetében kötelező okirat a *marhalevél* (passzus, járlat), amelynek kezelését az 1921. augusztus 19-én kelt 80.600. számú földmivelésügyi miniszteri körrendelet szabályozza. Ezen rendelet szerint a marhalevél okirat, amely a rajta leírt állatra (vagy állatokra) vonatkozó tulajdonjogot igazolja, valamint azt is, hogy a kérdéses állatok forgalomba hozatala állategészségrendőri szempontból nem esik kifogás alá. Ez utóbbi igazolvány az állati járványok leküzdése szempontjából igen fontos; a marhalevél ugyanis nemcsak azt igazolja, hogy az arra jegyzett állat minden ragadós betegségtől mentes, hanem azt is, hogy az állat származási helyén (község, uradalom, tanya, stb.) sem uralkodik az illető állatfajra veszélyes ragály, illetve, hogy bizonyos idő óta nem is uralkodott.

A marhalevél csak akkor érvényes, hogyha bélyeges kincstári űrlapon van kiállítva. A marhalevél-űrlapok négyféle alakban kerülnek forgalomba; és pedig a 16 filléres (piros színű) bélyeggel ellátott marhalevél, amely csak két évesnél idősebb ló, szarvasmarha vagy

bivalyra használható; a 8 filléres (kék színű) bélyeges marhalevél a két évesnél fiatalabb ló, szarvasmarha, bivaly és bármilyen koru szamár és öszvérre használható; továbbá a 4 filléres (zöld színű) bélyeges marhalevél sertésre, s végül a 2 filléres (barna színű) bélyeges marhalevél csak juh és kecskére használható. Minden marhalevél 2 részből áll: egy »Marhalevél« felirású és »Marhalevél-Másodpéldány« felirású lapból, mely két lap középvonala hosszában átlukasztva (perforálva) van. Az első oldal *A*), a második *B*), a harmadik *C*) és a negyedik oldal *D*) betűvel van megjelölve. Az *A*) oldalon közvetlenül a »Marhalevél« felirat alatt 7 rovatot találunk egymás alatt; az 1. rovatba a tulajdonos neve és lakhelye (pontos címe) irandó. A név mellett nem elegendő csak a községet feltüntetni, hanem az utcát, házszámot, kerületet, tanyaszámot is fel kell jegyezni, hogy vitás esetekben (szavatossági hiba fenforgása stb.) az állat előbbi tulajdonosa könnyen megtalálható legyen. A 2. rovatban az állatok száma és faja irandó; sertés vagy juh és kecskére használható marhalevél ugyanis több állatra is szólhat, ez esetben azonban minden további sertésre külön 4 filléres, minden további juh vagy kecskére külön 2 filléres bélyeg pótlólag felragasztandó. Vagyis, ha egy sertésre használható marhalevélre 20 sertés van rávezetve, akkor 19 sertés után 19-szer 4, vagyis 76 fillér értékű bélyeg ragasztandó. A 3. rovatba az állat kora (születési éve), színe és ivara irandó be. Pl. lóra vonatkozólag: 1924-beli sötétpejkauca. A 4. rovat az állat különös ismertetőjeleire és jegyeire vonatkozik. Ide vezetendők be pl. ha a ló csillagos, szíjjalt hátu, keselylábu, vagy ha egyéb mesterséges jegyekkel pl. ménesbélyegekkkel van ellátva. Az állat fogatkozását vagy hibáját, mint különös ismertető jegyet a marhalevélre rávezettetni nem szabad. Pl. ha a ló egyik vagy mindkét szemére vak, annak feltüntetése tilos. Az 5. rovatba az állat rendeltetési helyét kell bevezetni, vagyis azt a községet (várost), ahová az állatot szállítják vagy elhajtják; ha helyben marad az állat, a helybeli község neve vezetendő az 5. rovatba. Ezen rovat pontos kitöltése az állati járványok szempontjából bir fontossággal; olyan helyre ugyanis (külön hatósági engedély nélkül) nem szabad az állatot irányítani, amely hely állati járvány miatt le van zárva. A 6. rovat a tulajdonjog igazolására való; ebbe a rovatba azt kell bevezetni, hogy a marhalevélre rájegyzett állat milyen címen tulajdona az 1. rovatban feltüntetett tulajdonosnak; ilyen jogcím: saját tenyésztés; örökség, átszállás, vétel stb. minden esetben bevezetendő, ez azonban egyben a marhalevélkezelő előtt okmányilag is igazolandó. Nevezetesen, ha az állat saját tenyésztésű, a községi előjáróság bélyegmentes igazolványa szolgál okmányul; az örökség útján szerzett állatra a hagyatékátadó végzés, tulajdonjogilag megítélt állatra a bírói végzés, hatóságilag elárverezett állatra az árverésről szóló bizonyítvány s végül a kiselejtített katona lóra vonatkozólag a parancsnokság igazolványa szolgál a tulajdonjog igazolására. Ha az állat az 1. rovatban szereplő tulajdonos tenyésztése, akkor »saját tenyésztés« vezetendő a 6. rovatba. Ha más tulajdonostól vette, akkor a vétel helye, ideje és jegyzőkönyvi száma irandó be. A 7. rovat (»Megjegyzések«) csak olyan esetben töltendő ki, hogyha az állat szállítása külön hatósági engedély alapján történik; pl. ragadós betegség miatt lezárt községből állatot elszállítani s ilyen állatra marhalevelet kiállítani nem szabad, ha a ragadós betegség

az illető állatfajra is veszélyes. A szállítás ilyen esetben külön hatósági engedélyhez van kötve s ez a körülmény, valamint a kiállító hatóság neve, az engedély kelte, száma, valamint az állat rendeltetése a 7. rovatban feltüntetendő. Pl. »A nagykátaai járási főszolgabíró 1927. évi december hó 21-én kelt 317. számú engedélye alapján a kisperesti vágóhídon való levágásra«. Ennek az ellenőrzése a ragadós állatbetegségek elhurcolásának meggátlása szempontjából bir fontossággal s e téren gyakran történnek visszaélések.

Az *A*) oldal bal szélén van a bélyegkép, mellette a törvényhatóság bélyege és ez alatt a marhalevél száma. A bélyeg alatt még 3 rovat van; és pedig »Jegyzőkönyvi szám«, ide a marhalevélykítő száma irandó; alatta levő rovatba a marhalevél kiállítás helye s ez alatt az illetékes járás neve irandó. Ugyancsak az *A*) oldal bal szélén van az állategészségi bizonyítvány is (nyomtatásban), amely annak igazolására szolgál, hogy a marhalevélre rájegyzett állat ragályos betegségtől mentes, vagyis, hogy állategészség rendőri szempontból nem esik kifogás alá. Ez a záradék minden marhalevélre már nyomtatva van; érvényessé azonban csak a marhalevél keltezésével, lepecsételésével és a marhalevélkezelő aláírásával válik.

A marhalevél *C*) oldala másolatban az *A*) oldal rovatait és adatait tartalmazza. A *B*) oldalon egy »Nyugta« felirású rovat van, amely a forgalmi adó lerovását igazolja. Jelenleg ugyanis minden tulajdonjog átruházásánál (állatvételnél) az állat értékének 2%-a forgalmi adó címén lefizetendő és pedig vagy készpénzben vagy kincstári okmánybélyegekkben. Végül a marhalevél *D*) oldalán »Bevallás« című rovatot találunk, amelyben a tulajdonjog átruházásának módja, az állat értéke, a vevő neve és lakása van feltüntetve s amelyet az eladó és a vevő közösen tölt ki és ír alá. Pl. »A tuloldalt leirt állat »vétél« címén 500 P, azaz ötszáz pengő vételárért Kovács Jánosra (lakik Cegléd, Vasut-utca 15. szám) ruháztatott át. Nagy Lajos eladó, Kovács János vevő. Mike Pál névirő.«

Az átirás (tulajdonjog átruházása) alkalmával a marhalevélkezelő a Marhalevél-Másodpéldányt, vagyis a *C*) és *D*) oldalakból álló lapot letépi és visszatartja, egyben a *B*) oldalon levő »Nyugta« felirású rovatban igazolja a forgalmi adó lerovásának megtörténtét és az ezen összegnek megfelelő okmánybélyegget is ráragasztja. Ugyancsak a *B*) oldalra vezeti a tulajdonjog átruházásának megtörténtét, valamint a vevő (új tulajdonos) nevét és pontos lakcímét.

Egyes külállamokkal olyan kereskedelmi szerződéseink vannak, amelyeknek értelmében az illető országokba irányított állatszallítmányokra vonatkozólag még az is igazolandó, hogy az állat származási helye vesztmentes és bizonyos idő (42 nap) óta minden ragadós betegségtől mentes is volt. Az ilyen állategészségi bizonyítvány szintén a Marhalevél *A*) oldalának 7. rovatába vezetendő be.

A marhalevél kötelezettsége a következő esetekben áll fenn:

1. Ha lovat, szamarat, öszvért, szarvasmarhát, bivalyt, juhot, kecskét és sertést tulajdonosa elad, elcserél, elajándékozik, bírói ítélet vagy örökség útján szerez.
2. Ha ilyen állatot vásárra, állatkiállításra vagy díjazásra hajt vagy szállít.
3. Ha ilyen állatot más községbe lovon elhajt vagy kocsin, autón, szánkón, tutajon elszállít, vasútra vagy hajóra berak s végül
4. ha közfogyasztásra vagy magánfogyasztásra le-

vágja. Utóbbi eset alól akkor van kivétel, hogyha az állat levágása nem közvágóhelyen történik és a fennálló rendelkezések szerint husvizsgáló közbenjötté nélkül is levágható. Tulajdonjog átruházás céljából csak olyan marhalevél használható, amelyen a tulajdonos, mint eladó az A) oldal 1. rovatában van feltüntetve, vagyis a tulajdonjog átruházása egy és ugyanazon marhalevelel csak egyszer történhetik. Ha az állat tulajdonosa már a B) oldalon szerepel és az állatot eladni szándékozik, akkor új marhalevelet kell kiállítani; ugyancsak ilyen marhalevél szükséges az állatnak vásárra, állatkiállításra és díjazásra való felhajtásánál is. Ezzel szemben az állatforgalom többi eseteinél (vasuton, lábon, más járművön vagy levágás céljából való szállításnál stb.) olyan marhalevél is megfelel, amelynek B) oldalán szerepel a tulajdonos.

A marhalevél kötelezettség alól vannak kivételek és pedig a következő esetekben:

a) Ha az elhajtás ugyan más községbe történik, de csak rövid időre szól, pl. legeltetés, usztatás, itatás, időleges gazdasági munkákra, fuvarozásra, állatorvosi vizsgálatig, lóosztályozásra, stb.

b) Kivételt képeznek továbbá a honvédség, csendőrség, vámőrség, rendőrség, állami lótenyésztési intézetek lovai s ezeknek vasuton vagy hajón való szállításánál a marhalevelet az illetékes parancsnokság hivatalos igazolványa pótolja; ugyancsak a versenylovak is marhalevél nélkül szállíthatók (vasuton és hajón is) versenyről versenyre s ezeknél a magyar lovaregylet vagy az üggető versenyegylet származási bizonyítványai pótolják a marhalevelet. A kiselejtített kincstári lovak vevője azonban csak olyan marhalevelet használhat az állat elszállítására, amelynek A) oldalán mint eladó tulajdonos a kincstár szerepel, B) oldalán pedig a szabályszerű tulajdonjog átruházása át van vezetve. Ha valaki olyan állatot vágat le magánfogyasztás céljaira, amelynek már van marhalevele, akkor azt nem a husvizsgálónak, hanem a marhalevélkezelőnek köteles átadni, aki azt megőrzi, illetve megsemmisíti. A közfogyasztásra levágott állat marhalevele minden esetben a husvizsgálónak adandó át. A marhalevél kötelezettség alól felmentett állatok olyan forgalma esetén, amelynél egyébként fennáll a marhalevél kötelezettsége, mindenkor a marhalevelet pótló okmányt kell az állatkisérőknek magukkal vinni; pl. csendőrségi lovak vasuti szállításánál a menetlevél pótolja a marhalevelet s azt kell a kísérőknek a feladásnál felmutatni.

A csendőrség állományából kiselejtített lovak nyilvános árverésen adatnak el; a vevő ilyenkor egy hivatalos tulajdonjogi bizonyítványt kap, amelynek alapján az illetékes marhalevélkezelő olyan marhalevelet köteles kiállítani, amelynek A) oldalán a kincstár szerepel mint tulajdonos, B) oldalán pedig a tulajdonjog átruházása, illetve a vevő neve és pontos címe van feltüntetve. Ha a vevő (új tulajdonos) az ilyen állatot eladni szándékozik, új marhalevelet köteles váltani s annak A) oldalán ő fog mint tulajdonos (eladó) szerepelni.

Az állatforgalom ellenőrzésénél tehát a csendőr figyelme a következőkre terjedjen ki: Ha lábon hajtott s előtte ismeretlen állatszallítmánnyal találkozik, először is a marhaleveleket kérje el betekintés végett. A marhalevelekből megállapíthatja az állatok tulajdonosát és annak pontos nevét; továbbá összehasonlíthatja az állatok leírását, vagyis hogy a marhaleveleken feltüntetett leírás megegyezik-e az állatok leírás-

sával? Itt néha jelentéktelenebb eltéréseket fog találni, ami onnan ered, hogy a marhalevélkezelő — főképen ha sajáttenyésztésű állatról van szó — tisztán a tulajdonos, sokszor igen hiányos bemondása alapján írja le az állatokat. Lehetnek azonban lényegesebb eltérések is, pl. kanca helyett herélt vagy a marhalevélen csillagosnak vagy keselynek van feltüntetve a ló, a természetben pedig épp az ellenkezője látható. Az ilyen állat eredete mindenesetre gyanús és annak megfelelőleg is kezelendő, különösen akkor, hogyha az állat tulajdonosa is ismeretlen a csendőr előtt. Különösen cigányok, kupecok birtokában levő állatok marhaleveleit ajánlatos szorgosabb vizsgálatnak alávetni. Megállapítandó továbbá az is, hogy hová szól az állatok irányítása? Nem olyan községbe hajtják-e az állatokat, ahol az illető állatfajra veszélyes ragály uralkodik vagy nem lezárt községből származik-e az állatszallítmány? S ha igen, meg van-e az illetékes hatóság engedélye az elszállításra? Végül megállapítandó még, hogy az állategészségügyi bizonyítvány érvénye nem járt-e még le. Ez az állategészségügyi záradék a marhalevél kiállításától *csak 14 napig érvényes* s ennek lejártá után az állatok forgalombahozatala szintén tilos. Ugy az állategészségügyi bizonyítvány megújítását, mint az állatok másfelé való irányítását az illetékes marhalevélkezelőtől kell kérni, aki a vonatkozó záradékot a marhalevél B) oldalára vezeti. Végül még azt is kell vizsgálni, hogy nincs-e törlés, toldás vagy egyéb javítás a marhalevélen s ha van, az kitől származik? A marhalevélen ugyanis csakis az illetékes marhalevélkezelő eszközölhet javításokat, de azt minden esetben aláírásával is tartozik hitelesíteni, egyébként a marhalevél érvénytelen.

Csirkefogó iskolák.

A bécsi gonosztevők eldorádója.

Irta: ERNST ENGELBRECHT bűnügyi rendőrbiztos (Berlin).

Aki Bécsben megfordult, az ismeri a szép császárváros régi, híres szórakozóparkját, a Prátert is. Sehol sem lehet jobban a bécsiek életét megismerni, mint itt, ahol nap-nap mellett ezrek és ezrek jönnek össze. De a bűnöző világ sincs sehol annyira képviselve, mint ezen a helyen. Hogyne, az egybeverődött nyüzsgő, óriási tömeg igen alkalmas a terveik megvalósítására. A gyűlevész csirkefogótársaságnak valószínű eldorádója a Práter.

II. József császár engedte át 1766-ban ezt a Dunától délre fekvő gyönyörű ligetet a bécsieknek. Ezen időpontig a liget mint állatkert az udvar részére volt fentartva. Üzleti szellemű vállalkozók mesterien értették, hogyan kell a ligetet szórakozóhellyé átalakítani. Az első primitív hinta- és vurstlibódékból, sörmérésekből alakult ki a mai Práter, melyhez — nagyság és jelentőség tekintetében — hasonlítható nincs az egész világon.

A Práter a Duna és a Bécs keleti részét átszelő Dunacsatorna között terül el. Kiterjedése mintegy 1700 négyszögöl. A déli rész, az ugynevezett alsó Práter ma igen kedvelt szórakozóhely. Sok ezer bécsi végzi itt rendes sétáját, elegáns magánfogatokat látni és sokakat, kik a sétakocsikázás céljára maguknak fiakkert fogadtak. Ezek a fiakkerek még most is, szereplésük alkonyán, egész jól festenek.

Sokkal érdekesebb azonban a Práter felső része, az ugynevezett néppráter. A fősor valamelyik kávéházában issza a bécsi az uzsonnakávéját vagy pedig padokon ülve hall-

gatja a zenét; a legnagyobb közkedveltségnek most is a volt Deutschmeisterek¹⁾ zenekara örvend.

Az élet azonban kétségkívül legérdekesebb az északi részben, az ugynevezett vurstlipráterban.

Van itt minden, a legrimitivebb kalapácsütő bódétól a varietéig. Körhinta, barlangvasut, mozi, céllövő bódék és hasonló bö alkalmat nyújtanak a közönségnek, hogy kedve szerint szórakozzék. A világnak egy népszórakoztató helye sem tud annyi mindenféle attrakciót felmutatni, mint a vurstlipráter. A mozgószínházak: »Egy zsvány emlékiratai«, »Az áldozat sirjánál«, »Lopez Panchó a bandita«, »A rablóvezér fogságában«, »A gonosztevők csapdájában« és hasonló című filmeket adnak elő, ami egyébként a látogató közönség művészi érzékét és általános nivóját illetőleg nem éppen a leghizelgőbb. Itt egy körhinta hatalmas karosszékekkel és aranyveretes kantárásu paripákkal, ott egy másik, melynek ülőhelyei olyan edényeket ábrázolnak, melyek nappal szégyenlősen huzódnak meg az éjjeli szekrényben. Egészen különleges élvezetet nyújt a barlangvasut. A barlangban törpék dolgoznak, a Blockhegyen pedig boszorkányok lejtik ördögi táncukat. Az orgia zsvájától a látogató csaknem megsüketül. Egy bolhaszínház mellett a félkegyelműek kastélya, a »hárompofon mérleg«, mely utóbbin egy-egy pofont leadva, ki-ki kipróbálhatja a maga erejét. Azonkívül sok száz más látványosság, kávéházak, sörcsarnokok és vurstlibódék. Külön említést érdemel még az Autódrom. A hajtócsarnok felett beépített villamos drótháló segítségével hajtott kis kocsikat lehet itt bérelni s az »autóvezetést« gyakorolni. Egy itt talált ismerős berlini művésznő annyira el volt az Autódromtól ragadtatva, hogy alig lehetett onnan elcipelni. Ilyen szép valamit nem lehet még a berlini Lunaparkban sem találni, mondotta. És körülbelül igaza is van, mert a bécsi publikum megrohamozza a kocsikat és néha csak életveszéllyel lehet egy-egy helyet kiverekedni.

Azután a vurstlipráter külső végén ott van az óriáskerék, 64 méter magasságra viszi fel kényelmes vagonnagyságú kocsijában az érdeklődőt, aki onnan a város szép panorámájában gyönyörködhetik. Hogy milyen nagy a Práternek és berendezéseinek a látogatottsága, kitűnik pl. a vígalmi adó összegéből, amit a Busch-Cirkuszhoz tartozó mozgó színház évenként fizet: 300.000 schillingre (180.000 márka²⁾) rug ez a summa.

*

Bűnügyi vonatkozásban a Práternek egész különleges jelentősége van. Alakok, kiknek arcáról leri a gonosztevő, utcalányok és a bűnözők új nemzedéke, fiatal suhancok elhanyagolt, maszatoskülsőjű lányokkal karonfogva sűrű rajokban járnak-kelnek ott. A Práter különösen a zsebtolvajok eldorádója. A hiányos világítás és a nagy embertömeg nagyon megkönnyítik munkájukat. A homályos mellékutakon kódorog ez a zsebmetszőtársaság s innen lesi ki áldozatait.

A Práter közvetlen környéke is tele van ezzel a szemétnéppel. Bécs egyik részén sincs annyi lebűj és nincs oly nagy kínálat a szerelemben, mint a Práterhez közelfekvő utcákban és tereken. A Práter bejárájába torkoló Frauenbucher-utcában van a csöcselék gyülekezőhelye. Innen indulnak szanaszét zsákmányra. A Felső-Práter-utca helyiségeiben éjjel-nappal galíciai söpredéket és más gyanus alakokat lehet találni, kik az esti órákban a Práter-környék biztonságát veszélyeztetik.

Minden kis, magukat »Café«-nak nevező kávémérő helyiség a kora esti óráktól kezdve tömve van. Amit itt a vendég elébe helyeznek, az minden, csak nem kávé. A mindenféle fajtájú csavargó között imitt-amott egy »Bauernfänger«³⁾ vagy a betörők egy öreg veteránját is megtaláljuk. A véletlenül idevetődött vendégre bizalmatlan pillantásokat vetnek, nem szeretik az idegent, lehetőleg maguk közt akar-

nak maradni. Az egyik asztalnál egy »Kümmelblättchen-Spieler«⁴⁾ mutatja be a körülálló suhancoknak »kunsztjait«. Ez esetben nem azért, hogy nyerjen, hanem hogy fiatalabb kollégáinak megmutassa, milyen könnyen lehet ezen a módon pénzt »keresni«. A tanítványok neki is fognak, hogy a mester ügyességét utánozzák és zavartalanul gyakorolják a trükköt. Mikor azután már jól megy — s egyszer csak mennie kell — a praxisban kell megmutatniok, hogy nem hoznak szégyent a tanítójukra. Igazi csirkefogó iskola ez, ahol az öreg »Kümmelblättchen-Spieler« egy meleg vacsora ellenében a jövő generáció kioktatására előadást tart. Egy, a maga mesterségében megvénült szürkehajú »gauner« beszélte nekem, hogy Bécsben a zsebtolvajoknak külön erre a célra berendezett zsebtolvaj-iskolájuk van. Ide bejutni azonban még »szakmabelieknek« is nagyon nehéz. Ezért, sajnos, nekem is eredménytelen maradt az a kísérletem, hogy ezekkel közelebből megismerkedjem. Ez alkalommal eszembe jutott Dickens »Oliver Twistje«, ahol oly kitűnően ír le egy tolvaj-iskolát. Körülbelül úgy lehet az Bécs zsebtolvaj-iskolájában is. Az öregnek ugylátszik megnyertem a bizalmát, mert elbeszélte nekem azt is, hogy ezeknek a tolvaj-iskoláknak látogatóiért ő szavatol, egyszersmind az ő feladata az is, hogy a társaságot rendőrségi rajtaütések ellen megvédje. De nem is lehet nálánál jobb megfigyelőt találni egész Bécsben, — beszélte tovább büszkeségtől duzzadó mellel — mert ismeri Bécs valamennyi detektívjét és besugóját, senki sem ismeretlen előtte s ezért ő ezekben a csirkefogó és betörőkörökben egyszerűen nélkülözhetetlen. A változásokat is állandóan szemmel tartja, ezért mindefféle felkeresi a Rossauer Lände-i rendőrfőnökséget, hogy az új tisztviselőket és a friss besugókat megismerje. Panaszkodni kezdett azután, milyen rosszul megy különben a dolga, mennyire lealázó rá, az öreg betörőre nézve, akitől 20 évvel ezelőtt Bécs kereskedői csak úgy reszkettek, hogy most volt kollégái segítségére szorul, bár ezek a régebbi barátai szívesen adnak neki is, ha valami jó fogást csináltak. Lassan, siránkozva borzalmakban és nyomoruságokban gazdag gonosztevőéletének lélektanilag nagyon érdekes képét tárja elem

Általánosságban ezt az egész Práter-negyedet a gonosztevők egy olyan központféléjének lehet tekinteni. Bár mind a 21 rendőrkerületnek — melyeknek határai a városi kerület maguk utcái, ahol javarészt bűnözők laknak, mégis a bűnöző népség itt a práternegyedben különösen befészkelte magát. De a bűnügyi rendőrség, úgy az illetékes kerület, valamint a »Rossauer Lände«-ben elhelyezett központi rendőrség legénysége nagyon élesen szemmel tartják az itteni állapotokat és mindenekelőtt azon vannak, hogy ennek a világnak esetleges továbbterjeszkedését megakadályozzák. A bécsi bűnügyi rendőrség szervezete nagy általánosságban ugyanaz, mint a berlini testvérhivatalé. Különös súlyt helyeznek a bűnügyi rendőrség utánpótlásának kiképzésére, úgy elméleti mint gyakorlati téren. Schober az ismert bécsi rendőrfőnök egyik főfeladatának tekintette ezt a kérdést s az eddigi szép eredmények az ő nevéhez fűződnek. Éppen a Práter-környéken akad a bécsi bűnügyi rendőrségnek sok tennivalója és a közönség biztonsága érdekében buzgó és energikus munkálkodásukra itt kínálkozik a leghálásabb terep.

1) „Deutschmeisterek“-nek hívták a volt bécsi 4. számú házicserdet. Ezredtulajdonos a német nagymester volt, innen az elnevezés.

2) 240.000 pengő.

3) Bauernfänger = aki ludatlan vidékiciklét rászed.

4) „Hol a vörös, — itt a vörös“.

Kívánataink igen nagy része az életben teljesedik ugyan, csak hogy igen gyakran akkor áll be a teljesedés ideje, midőn az, amit egykor oly hűn kívántunk, előttünk becsét már elvesztette.

Milyen eredményt várhatunk a nyomozó szakaszoktól?

Irta : BÁRÓ BÉLA százados.

E tárgy taglalásához a rendelkezésre álló statisztikai adatokhoz kell folyamodnom.

Kétségteljes, hogy a bűnözések száma (büntettek és vétségek) aránytalanul megnövekedtek és növekvőben vannak.

Ha a csendőrség felügyelője által kiadott, az 1894—1924. évek közbiztonsági viszonyainak össze-sített statisztikáját és a közbiztonságot teljesítő legénység létszámát figyelembe vesszük látjuk, hogy a büntettek és vétségek száma a létszám változatlansága mellett lassan, de fokozatosan emelkedik. Ez az emelkedés az 1918. évben éri el a kulminációs pontot, mikor hatalmas felszökéléssel az előző évi összeredmény kétszeresét éri el.

Ugy ennek, mint az utána következő 1919-es év mélypontjának, mely majdnem az 1894. évi viszonyoknak felelt meg, külső és belső okai voltak.

Külső oka a megszállás, belső oka úgy az 1918. évi kulminációnak, mint az 1919-es év mélypontjának a forradalom volt. Előzőnél a szaporodást a forradalom alatti rablások, gyilkosságok és fosztogatások, de ezt megelőzőleg a 1918-as év folyamán a katonaságtól való tömeges szökések és hasonló bűncselekmények idézték elő; az 1919. évben pedig a csökkenés csak színelleges, mert azt a bűncselekmények üldözésének hiánya okozta.

Hogy állunk a forradalom utáni idők statisztikájával?

Dacára, hogy a közbiztonságot teljesítők létszáma nem csökkent és bár területben és lakosságban kétharmadrészt veszítettünk Trianon által, a bűnözések száma aránylagosan emelkedett. Majdnem megmaradt ugyanazon a nivón, mint volt békében, illetve a háború éveiben Nagymagyarországon, — kivéve természetesen a rendkívüli 1918-as évet — ami tulajdonképpen két és félszeres növekedést jelent. A csonka ország közbiztonsága tehát rosszabb az elmúlt 30 év közbiztonságánál.

Valahányszor a statisztikának egy-egy állandóan és következetesen emelkedő számsorozatával állunk szemben, mindig bizonyosak lehetünk felőle, hogy az megoldandó problémát jelent. Itt semmiesetre sem a prevencióban van a hiba, létszámemeléssel tehát nem érünk célt.

Aki a nyomozó szakasz eszméjét felvetette, körülbelül a helyes utat találta el. Mert, hogy példával éljek, mindenki tisztában van azzal, hogy a tüdőbaj nem a kórházak szaporításával, hanem csak megfelelő szérum feltalálásával lehet leküzdeni. Az is kétségtelen, hogy minél inkább csökken valamely országban a közbiztonság és növekszik ezzel a bűnözők száma, annál fontosabb ama testület színvonalát emelni, amelyre a társadalom védelme bízva van. Ez a színvonalemelés természetesen csak lassu folyamat lehet és a kiegészítés, valamint a kiképzés problémájával függ össze, azért arra itt nem térek ki.

A további bajok megakadályozása sürgős probléma, erre azonban adva van a mód: a nyomozó szakaszok mielőbbi felállítása.

A nyomozó szakasz — elképzelésem szerint — mint a neve is mutatja, egy bizonyos számú és meg-

felelő tudással és tehetséggel bíró csendőrt mentesítene a mindennapi szolgálat terhetől, hogy képességét és tudását kizárólag a nyomozásra fordíthassa és a bűnözők rafinériáival szemben a harcot közvetlen tiszti oktatás és vezetés mellett sikeresen vehesse fel.

Látom a kételkedést és némely idősebb bajtárs megállapítását, hogy bizony ezek se fognak több eredményt elérni, mint mi. Az meglehet! Több eredményt nem, de másat igen!

Nézem itt a m. kir. csendőrség közbiztonsági tevékenységének 1924—26. évi statisztikáját és abból próbálok következtetni a nyomozó szakaszok működésének várható eredményére. Azt hiszem, legjobb lesz, ha a tevékenységi kimutatás csoportosításai szerint az egyes csoportokat külön-külön tárgyalom. Nézzük pl. az I. csoportot.

Állam elleni bűncselekmények:

1924-ben 1017, 1925-ben 1043 és 1926-ban 1192 eset fordul elő, tehát emelkedő. Kiderítetlen a 3 év alatt 10 eset.

Mit keres itt a nyomozó szakasz a maga tudásával, mikor ilyen szép az eredmény? Sokat!

Ennél a csoportnál 4 esetben bir fontossággal a nyomozó szakasz működése és pedig:

- a) kormányzósértés,
- b) alkotmány stb. elleni izgatás,
- c) pénzhamisítás,
- d) fegyveres erő elleni büntettek és vétségek esetében.

ad a) A mostani túlfűtött politikai atmoszféra idézi elő a társadalomban ezen bűncselekményt.

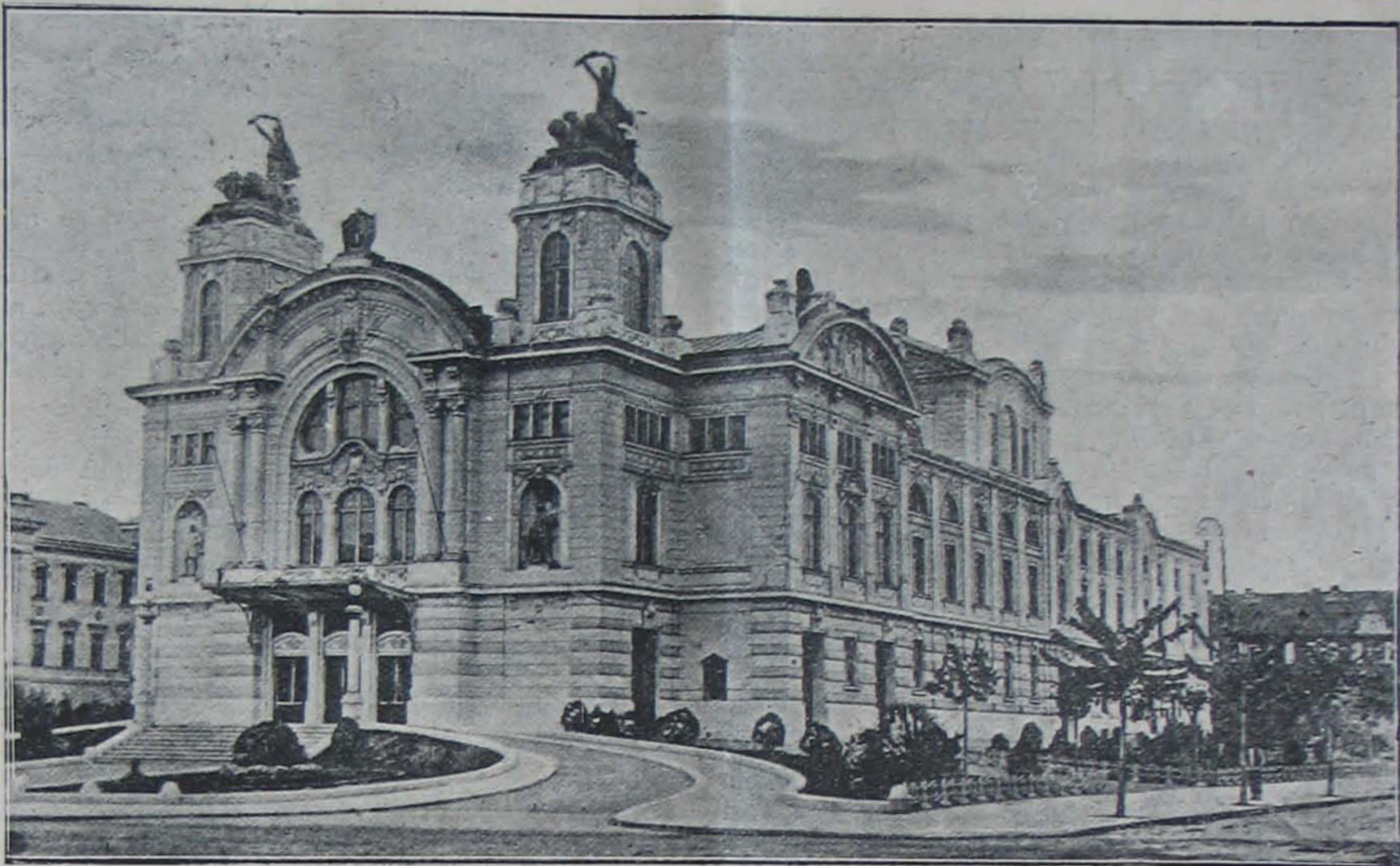
ad b) Ezek előfordulásáról a csendőr közvetlenül ritkán vesz tudomást, azért nyomozás tárgyává is csak feljelentés esetén teszi. A szereplők a legtöbb esetben ismereteseek, kiderítetlen eset tehát nem igen marad. De ezek az esetek állambiztonsági szempontból a legtöbb esetben nem is birnak jelentőséggel, mert elkövetőik inkább csak fecsegők vagy kérkedők. Veszedelemessé — elítéltetésük esetén — csak kiszabadulásuk után válnak, mert a kiszabadultaknak a társadalomba való visszatérése körüli nehézségek a visszaesés legfőbb okai.

Tudjuk, hogy a forradalmi szereplők, akik tulajdonképpen az ugynevezett osztályonkívüliek társadalmába tartoznak állandó aknamunkát folytatnak elvesztett pozíciójuk visszaszerzésére. Ez persze nem nyíltan, hanem földalatti aknamunkával történik.

Aki ismeri a földalatti szervezkedés módszereit, tisztában van azzal, hogy itt eredményt csakis a nyomozó szakasz érhet el polgári ruhában nyomozva. Különösen fontos a nyomozó szakasz preventív tevékenysége.

Elég gyakran olvassuk a napilapokban, hogy a rendőrség újabb kommunista összeesküvést fedezett fel, reményelem, senki előtt sem kétséges, hogy azt nem az őrszemes rendőr fedezte fel, hanem a polgári ruhában működő detektív testület.

Mint már említettem, az alkotmány stb. elleni izgatók az osztályon kívüliekből rekrutálódnak; ilyenek jelenleg az ugynevezett emigránsok is, kik külföldről szítják a forradalmi gondolatot. Segítségükre van a városi ipar munkásságának egy tekintélyes hányada is. A városi ipari munkásság a nemzetközi zsidóság vezetése alá került és nemzetközi eszmékkel van megfertőzve. Gazdasági aránytalanságok hangoztatásával az elégedetlenséget közöttük nem nehéz tartani. Az utóbbi évek tapasztalatai azonban — sajnos — arról tanus-

Amit vissza kell szerezniünk: A kolozsvári színház.

kodnak, hogy ez a jelenség a városokból a falvakba is kiszivárog.

A háboru után a keresetnélküli falusi nép is a város felé tödült, ott a sűrű együttlakás, a politikai agitáció és egyéb befolyás révén sok rosszat tanult. A leromlott gazdasági viszonyok mellett a városban nem tudnak elhelyezkedni és így kénytelenek voltak a falura visszavándorolni. Ez a réteg, amely már megmételtyezetten került vissza a falujába, a régi osztályában már nem érzi jól magát és abból kiválva alkotja falun az ugynevezett osztályonkívüliek társadalmát.

Városokban a polgári ruhában működő detektívek ezeket a rétegeket könnyen megközelíthetik, közbük furakodnak, így terveik, szándékaik birtokába jutva törekvéseiket már csirájukban elfojthatják. Miután pedig a folytonos szemmeltartás és üldözés miatt az efféle szervezkedésre a város már nem igen alkalmas, tevékenységük színhelyét a vidékre kezdik áttenni, a vidéket kezdik szervezni; különösen ezeket a falun lévő osztályonkívülieket és a teljesen elszegényedett földmunkásokat. Nyilvánvaló, hogy ennek folytán a veszedelem súlypontja is lassan a vidékre (falura) helyeződik.

Ha őszinték akarunk lenni, be kell ismernünk, hogy még nem fordult elő, hogy itt vagy ott csendőrök kommunista sejtet lepleztek volna le. Nem azért, mert nincs, vagy mert igen jó a preventív szolgálat, hanem, mert a felfegyverzett és egyenruhás csendőr nem alkalmas ilyen szervezkedés megfigyelésére és leleplezésére. Ilyen megfigyelések és leleplezések fogják a nyomozó szakasznál levő polgári ruhában nyomozó csendőrök egyik feladatát képezni.

Eddig gyanu esetén a Budapesti Politikai Nyomozó Osztály küldött ki vidékre nyomozás céljából detektíveket. Az elért eredmények mélyen a várakozáson alul maradtak, mert erre a szolgálatra nem városi

detektív, hanem csendőr, illetve csak csendőr való. Pantallóval és gummitalpu cipővel falun nem lehet nyomozni. Az egyes társadalmi osztályokat csak azok figyelhetik meg jól, akik közöttük éltek.

A forradalmakkal keletkezésüknél kell megismerkedni és csirájukban kell megakadályozni. Itt a megelőzés a fontos. Néprétegek megmozdulásánál már a mozgalom bölcsőjénél kell ott lenniök a nyomozóknak, nem elég azokkal csak a népgyűléseken megismerkedni. Be kell furakodnia közjük és ha egy láncszemet megfogott, kitartó munkával, megfigyeléssel — mely hónapokig is tarthat — kell dolgoznia láncszemről-láncszemre, míg az utolsó szemet el nem érte és akkor egyszerre teszi ártalmatlanná az egész szervezkedést. Tulhaladnék a tárgyon, ha az ilyen szervezkedések nyomozásának technikáját részletesebben ismertetném.

Tehát látjuk, hogy e téren szép eredmény várható a nyomozó szakasztól, amely nemcsak az előfordult esetek kiderítésében, hanem a prevenció folytán azok csökkenésében is fog mutatkozni.

ad c) 1924-ben 3, 25-ben 7, 26-ban 16 eset. A pénz stabilizációja folytán talán tovább fog emelkedni.

A pénzhamisítás nyomozásánál taktikai szabály, hogy ott kell kezdeni a nyomozást, ahol a tettes nem fél és szabadon dolgozhatik. Az itteni megfigyelés alapján kell azután visszafelé nyomozni. Mi következik ebből?

A pénzhamisítás akkor kezd veszélyessé válni, amikor a hamisítványokat kiadni kezdik. Ehhez egész külön szervezet szükséges, amely sohasem a hamisítás helyén dolgozik, hanem ettől távol, hol nyugodtan dolgozhatik.

Mi a nyomozási eljárás?

X. községben adva van egy hamis 20 pengős bankjegy, a nyomozó szakasz kiküld egy csendőrt polgári ruhában. Ennek olyan helyeken kell megfordulnia, ahol

sok pénz forog, vagyis ahol ennél fogva felületesebb a pénz megvizsgálása. Ki lehet a hamispénz kiadója? Aki kis tételt, 1—2 pengő árát vásárol vagy fogyaszt, 20 P-vel fizet és azonnal távozik, vagy aki szemmel láthatóan céltalanul, illetve csak abból a célból vásárol, hogy a hamis pénzt felváltsa. Az első esetben a hamis pénzért jó pénzt kap vissza, másodikban pedig rossz pénzért jó árut kap. Ennek megfigyelése alapján, ha a nyomozó a kereskedőtől beváltja a 20 pengőt és azt hamisnak találja, a bankjegy kiadójában megtalálta az első láncszemet, melyen visszafelé haladva eljuthat a bankóprésig, feltéve, hogy el nem siet a dolgot. Ezt a nyomozást egyenruhában nehéz elvégezni. Bárhol megjelenik a járőr, a hamispénz terjesztő nem fogja kiadni a hamisítványt.

ad d) Ebben tisztára preventív szerepe van a nyomozó szakasznak a figyelő szolgálat folytán.

II. Állampolgári jogok elleni. III. Személyiség elleni, IV. Szemérem elleni bűncselekmények csoportjánál a nyílt fellépés és nyílt nyomozás teljesen elegendő. Itt különleges szerepe a nyomozó szakasznak nem igen lesz.

V. Ember élete és testi épsége elleni bűntettek csoportjánál a gyilkosság, emberölés és magzatelhajtás nyomozásában jut szerepe a nyomozó szakasznak. Gyilkossággal párosult rablás esetében pl. annyiban, hogy az elrabolt tárgyak értékesítésénél az orgazdák megfigyelése által érhet el eredményt és különleges kiképzése folytán alaposabb helyszíni szemle felvétele által akadhat oly nyomra, mely az eset megoldásához vezet.

Az egyke elleni küzdelemben a magzat elhajtás eredményes nyomozásától lehet a legtöbb eredményt várni és talán itt érheti el a legnagyobb eredményt a nyomozó szakasz.

Igaz, hogy ez nehéz feladat, mert az évtizedek folytán kialakult gyakorlatban nem is az orvos és a baba viszi a főszerepet, hanem maga az egész vidék lakossága, kik olyan háziszerek birtokában vannak, melyekkel a fogamzást meg tudják akadályozni és így külső beavatkozásra nincs is szükségük.

VI. Tulajdon és birtokjog elleni bűncselekmények.

1924-ben 51.919, 1925-ben 36.993, 1926-ban 34.959 eset.

Kiderítetlen 1924-ben 1001, 1925-ben 913, 1926-ban 748. Tehát három év alatt 2659 eset. Az előfordult esetek igen nagy száma mellett a kiderítetlenek száma aránylag csekély: 2.2%.

Azonban ha azt nézzük, hogy csak 3 év alatt is két és félezer tolvaj szaladgál közöttünk büntetlenül, 1919-től 26-ig pedig 7400, akkor rájövünk, hogy a szabadon járó tolvajok száma évente átlag ezerrel emelkedik. Hátha még ehhez hozzá adjuk a szökésben levő bűnösök számát, kiknek esetei kiderítettéként vannak az örsökön nyilván tartva. Ilyenképpen bizony a helyzet elég szomorú.

Tény, hogy a gazdagság és műveltség első hatásainak egyike az, hogy a vagyon elleni bűntények száma megnövekedik.

Ezen kriminalisztikai alaptétel alapján nem azt akarom állítani, hogy az előfordult esetek csökkenése az ország elszegényedése folytán állott elő — bár ez is közrejátszhatott —, hanem inkább állítom én is, hogy a csökkenés okát az üldözés erőteljességében kell keresnünk.

Természetes itt az adatok hiányossága folytán a nyomozó szakasz működésének részletes irányát nem

jelölhetem meg, mert ahhoz a kiderítetlen esetek ismerete volna szükséges, csupán nagy vonásokban vázolhatom az általuk elérhető eredményt.

Tyuklopásnál természetesen semmiféle nyomozó szakasz sem fog pótnyomozással eredményt elérni, de ez nem is hivatása. Csak a nagyobb esetek jöhetnek számitásba.

Nyomozásnál tudni kell, hogy szokásos betörő alaposan meggondolja, hogy mit visz el. Kis értékű és nagy terjedelmű holmit nem visz el. Ezért fordul elő, hogy sokszor betörés kísérlete látszik fennforogni, pedig nem kísérlet volt az, hanem befejezett cselekmény. csupán a betörő nem talált olyan dolgot, amit érdemes lett volna elvinnie. Kis értékű és sok tárgy ellopása esetén kezdővel állunk szemben, ilyenkor időpazarlás a szokásos bűnösök szorongatása. Legfontosabb a helyes helyszíni szemle. Megállapítani, hogy jutott be a tettes, milyen tárgyakat érintett, mit vitt el, azok pontos leírása, stb.

A nyomozó szakaszra nagyobb betöréseknél az orgazdák megfigyelése is hárul. Bármilyen bűncselekményből származik a tárgy, azt a tettes előbb utóbb értékesíti. A detektívek is legtöbb esetben a zálogházakban, ócska piacokon és orgazdáknál fogják el a nagyobb betörések tetteseit. A nyomozó szakasz emberei a nagyobb esetekhez kirendelve rutint is szereznek a gyors és eredményes nyomozás lefolytatásában. Vásárok alkalmával a vásári tolvajok leleplezésénél szintén eredményt érhetnek el. Ilyen alkalmakkor a szomszédos örsök járőrei a maguk személyi ismereteivel se sokra mennek, mert a vásári csalók, tolvajok, stb. az egész országot járják, őket a járőr nem ismeri és megfigyelésük csak polgári ruhában lehetséges.

VII. Intellektuális bűncselekmények:

1924—26. évek statisztikája: 4811, 5846, 6010.

Legnagyobb számmal szerepel a csalás. Száma emelkedő.

Az intellektuális bűncselekményeket csak a legritkább esetben lehetséges megelőzni, mert szellemi tevékenységből erednek. Bár itt is egyedül a nyomozó szakasz fejthet csak ki preventív ténykedést. Pl. vásároknál a kocsmák, lebuajok, játékbarlangok megfigyelésekor, miközben csendesén kibicel a sipistáknak (hamiskártyásoknak) és leleplezi hamis játékukat. Csalások nyomozásához bizonyos nem szorosan vett kriminalisztikai szakismeret is kell. Árúisme, könyvismeret, adás-vevési, hitelügyleti, könyvviteli ismeretek, stb. Mindezeket szükséges lesz a nyomozó szakasznál rendszeresen oktatni.

Kellő jártasság hiányában, mire az ügyészség átveszi a nyomozás vezetését és kiküldi a szakértőt az örs kérésére, rendszerint a csalás bizonyítékai el vannak tüntetve, elejtődik a vád és következik a polgári per.

E csoport nyomozásánál megvan a mód megfelelő nyomozót nevelni: valamennyi csendőrt erre kiképezni lehetetlen.

VIII. Közveszélyű cselekmények.

A gyujtogatás 1924—26. évben: 2491, 3539, 3872.

A hízélgés sohasem nagy lelkek szüleménye; tulajdona az a kicsiny szellemeknek, kik azon vannak, hogy még szűkebbre zsugorodván össze, könnyebben férheszenek ama gözkör nyitjába, melynek központja felé irányul vonzalmuk.

Balzac.

Amanullah, Afganisztán uralkodója, január második felét Rómában töltötte, ahol nagy ünnepségeket rendeztek a tiszteletére. Az olasz csendőrség is diszszemlére vonult fel III. Viktor Emánuel olasz király és afgán vendége elé. Az olasz csendőrség fekete Napoleon kalapjának piros-kék tollforgója, a fekete csendőrfrakk sok ezüstszőre, a fehér kardszíj, sárga kardmarkolat, a nadrág széles piros lampásza, a tiszteken a kék szolgálati vállöv valóban festői látványosság.

Erősen emelkedő. Kiderítetlen 3 év alatt 560. (Igen tekintélyes szám.)

Ennek a nyomozása még mindig leküzdhetetlen akadályokkal jár, mert igen nehéz a bizonyítás. A tűz és víz (oltás) minden nyomot, kiindulópontot megsemmisít. Ezen esetről talán legtöbb a vádelejtés s talán mondhatnók, hogy az igazságtalan feljelentések száma is.

Közveszélyű cselekmények közé tartoznak a vasuti és hajó szerencsétlenségek is. Ennek a nyomozásához a vasuti és hajozási forgalmi szabályok ismerete szükséges. Ilyen esetek nyomozására külön kiképezhető kerületenként egy-két ember. Forgalmi szempontból is szükséges a gyors és eredményes nyomozás.

A nyomozó szakasz felállításának szükségességét, az eddig megjelent közleményekben bajtársaim más szempontokból már eléggé megvilágították.

En a statisztikai adatok felsorakoztatásával csak kiegészíteni óhajtottam az előző cikkeket. Mondani-valómat csupán röviden vázoltam, bár a téma kimeríthetetlen. De a szervezésnél minden esetre kidomborítandónak vélném, hogy semmiesetre sem az a célja a nyomozó szakasznak, hogy elrontott nyomozásokat pótnyomozzon, mert ezzel eredményes munkát nem fog produkálni. A nyomozó szakaszra, nézetem szerint, főleg a megelőzés szempontjából vár fontos szerep, miért is annak sürgős felállítása fontos szolgálati érdeknek tekinthető.

A technika erős fejlődése, az emberi elme munkája megnyilvánul a bűncselekmények végrehajtásában is. Testületünk hírnevének fentartása megköveteli, hogy

az eredményes küzdelmet a bűnözők minden fajtájával szemben felvegyük.

A nyomozó szakasz gondolatától nem kell idegenkedni. Eredményes működése biztosítva van és bármennyire polgári jellegűnek látszik is, testületünk értékét határozottan emelni fogja.

Csendőr vagyok!

Messze tőlem szülői fészke,
Portyázok hóban, vaksötét éjben,
Küzdök kirabolt szép hazámért,
Küzdök a magyar Igazságért!
Megvédek kicsinyt és nagyot,
Csendőr vagyok!

Nem riaszt vissza senkit vész sem,
Itt állok mindig harcra készen;
Nem tudom, mi a félelem,
Hűséggel állok őrhelyemen!
S hol baj van, szuronyom ott ragyog;
Csendőr vagyok!

Hiszek a csendőr becsületben,
Bizom hazámban s nemzetemben;
Hiszem, hogy lesz még szép napunk,
Hiszem, hogy még felvirradunk...
Hiszem, mert hinni akarok!
Magyar csendőr vagyok!

Bánovits György csendőr
(Drávaszabolcs.)

Portyázás.

A szentgotthárdi esetet mi úgy ismerjük, amihez nekünk tulajdonképen semmi vagy csak nagyon kevés közünk van. Az ijedt tiltakozások a kisántánt részéről azon rémképzetek szüleménye, mint a Trianonban felejtett lelkiismeret vonultat fel olykor-olykor szemeik előtt. Ám tegyük fel, az a bizonyos géppuska alkatrészeket tartalmazó szállitmány csakugyan nekünk volt adresszáva s bennünket ezért a népszövetség Tanácsa felelősségre von. Mit fog csinálni ez a Tanács? Szentgotthárdról fog-e tanácskozni vagy Trianonról? Mert ha Szentgotthárdról, akkor követi a rossz orvos példáját, aki eltüntetni igyekszik a testen kiütött kelevényt, de nem kutat a kelevény keletkezésének oka, tehát az igazi baj után. Nem Szentgotthárdot kell a zöld asztal elé vinni, hanem Trianont! Mert akkor nem lesz többé baj Szentgotthárddal sem.

*

»Trianon és a demokrácia« címmel gyűlést hívott össze a közelmúlt napokban a szociáldemokrata párt. Gyűlésükön azt fejtegették, hogy a trianoni béke revíziójához csak egy út vezethet, s ez a demokrácia útja. Hajlandók volnánk ennek hitelt adni, ha e tekintetben nem értek volna bennünket a multban igen keserves csalódások. A gyűlés szónokai bámulatosan rövid emlékezőtehetségről tettek tanúságot. Amikor töltünk a Felvidéket, Erdélyt és Bánátot elvették, akkor nálunk a demokrácia volt uralmon. Ha a kisántántnak sokat hangoztatott demokratikus elvei akkor nem jutottak kifejezésre — és ha nem ölelkeztek össze demokráta magyar testvéreikkel akkor, — mi jögon remélhetnénk ezt most? Nem a demokratizmusnak vagyunk ellenségei, hanem azoknak a demokratáknak és azok utódainak, kik nálunk 1918—19-ben képességeikről oly szégyenteljes, szomorú emlékezetű vizsgát tettek. Ujabb kísérletezéseket csak akkor lehetne csinálni, ha Magyarország nem érző és vérző test, hanem mondjuk kísérleti nyúl lenne, amelyen a különféle doktrínák és jelszavak hatását úgy évenként ki lehetne próbálni.

*

Aranybrokátcipő jött divatba. S azért, mert ez Amerikában eszébe jutott egy unatkozó missznek, a mi kis gépirókisasszonyaink, a kis masamódlányok, meg a sok B-listás tisztviselőbakfis, eldobhatják nehezen összespórolt antilop- és krokodilbörbetétes cipőjüket. mert — s ez szörnyű szerencsétlenség rájuk nézve — ami kiment divatból, abban ők már nem jelenhetnek meg az idei farsangon. Ezek a kis bakfisok, masamódlányok, gépirókisasszonyok emellett a nagy szerencsétlenség mellett egészen elfelejtik, hogy rózsás arcukon az Egészség tanyáz, hogy otthon, ha nem is mináig kalács, de legalább kenyér várja őket, hogy a hideg elől, ha nem is XIV. Lajos korabeli kandallóhoz, de jól fűtött kis vaskályhához menekülhetnek, hogy otthon egy őszeshaju, jószágos arcu öregasszony érettük naponta száz johászt küld az Égbe, — mind ezt elfelejtik, mind ennek nincs értéke és boldogtalanok, szörnyen boldogtalanok, mert nincs meg, s vajjon mikor lesz meg földi életük legszebb vágya s talán végső célja is — az aranybrokát cipő!?

*

Hétfőn reggel egy barátomtól megtudtam, hogy előző nap egy hajnalig elhuzódó izgalmas és a vivó-sport minden szépségét csillogtató törverseny folyt le a Tiszti Kaszinóban. Az első Piller György honvédszázados lett, a második, harmadik szintén katoná-

tisztek. Igaz, hogy Pillernek nincs még oly közismert neve, mint Kohutnak vagy Opatának (főlöskéges ide írnom, hogy az egyik FTC, a másik Hungária-beli futballjátékos), de annyit már Pillerről is feljegyzett a sportkrónika, hogy a hágai nemzetközi katonai vivó-versenyen nyolc nemzet legjobbjai között legelső lett. A beavatottak pedig azt is tudják, hogy egyike a világ-bajnokság legjogosabb aspiránsainak. Érdekelt hát engem ennek a mostani versenynek a lefolyása s amint az íróasztal mellől megszabadultam, megvettem az első hétfő délutáni lapot. Hogy melyiket, az mellékes. A »Sport« rovat csaknem három teljes hasábot foglalt le és részletesen ismertette nemcsak az I. de az V. osztályu futballklubok jövő programját is. Ez a vivó-verseny azonban valahogy kifejlődött belőle. Megvettem egy másikat. Ebből megtudtam, hogy Huddersfield Town nem jön az idén hozzánk, hogy Bertil Fasten-Upsala 27 éves volt amikor meghalt, de Piller György nevét nem találtam. Megvettem egy harmadik lapot. Az általam keresett vivóversenyről és Piller Györgyről egy szó sem. De mert mindenképen szeretném ennek a versenynek lefolyását olvasni, nincs más mód, várok kedd reggelig és megvásárolom a »Times«-t. Mert ugye logikus a következtetésem, ha minálunk »reggel, délbén, este« annyi helyet szánnak az angol Huddersfield Townnak, hogy nem jut hely Piller György számára, akkor az angol »Times« viszont csak Piller Györggyel fog foglalkozni. Kíváncsian várom a »Times«-t.

*

Multkoriban pár szóval megemlékeztünk a világszerte folyó repülési versengésekről. Megemlékeztünk Lindberghet, az amerikai, aki elsőnek repülte át az Oceánt, a magyar Riszticset, aki elsőként maradt le szállás nélkül 53 óra hosszat a levegőben. Most meg kell emlékeznünk még valamiről, ami ha nem is szervesen, de mégis csak az aviatika történetébe tartozik s ahol elsőként a csehek szerepelnek, t. i. Csehszágban történt az első — repülőgéplöpés.

*

Az előzékenység és udvariasság oly dolgok, melyek nem szüntetik meg ugyan az életnek minden baját, de elviselhetőbbé, szebbé teszik azt. Az udvariasság és előzékenység alapfeltétele, hogy nőekkel, betgekkel, öregekkel és kisgyermekkel szemben lemondjunk bizonyos előjogokról. A világ legtermészetesebb dolgai közé tartozónak véltük, ha egy férfi a villamoson a mellette ülő hely nélkül maradt nőnek átengedi a helyét. Ez ma már a multé. S hogy e tekintetben egy fiatalurnak se legyenek aggodalmi, az egyik elterjedt ujság »tanító« célokra szolgáló hasábján cikket irt egy modern ujságíró és gyönyörűen kifejtette, hogy akkor, amikor helyünket a villamoson a hölgyeknek átengedjük, sértjük a női önérzetet — lekicsinyeljük a nőt. Brávó! Ismét remekelt a modern elmélkedés! — Nem akarjuk most ezt az ujirányu bölcselkedést boncolgatni s annak egyes részeit külön-külön megcáfolni. Azért nem, mert a Csendőrségi Lapokban nem a nagyközönséghez, hanem a csendőrség tagjaihoz szólunk. A csendőrség tagjai pedig, ha olvassák ezt a bizonyos cikket, azonnal észre fogják venni, milyen nagy eltévelyedés, mennyi léhaság van abban a modern elméletben. Rendithetetlen hivei vagyunk minden modern haladásnak, de vannak dolgok, amelyekben csökönyösen ósdiak maradunk. Ilyen a nőekkel szemben való udvariasság is. És várjuk az első nőt — legyen ő még olyan »modern« is —, aki emiatt megsértődik.

Figyelő.

Amanullah afgán khán látogatása Rómában: Az uralkodó és kísérete a vatikán folyosóján.

A gáztámadásról és gázvédelemről.

E. S. Mittler und Sohn, berlini német kiadónál egy kis könyvecske jelent meg, amelyben *Ernst Willy Thoms* »Gas über Deutschland« címen rendkívül érdekesen ismerteti az orosz szovjet gázvédelmi propagandáját.

A kis munka abból indul ki, hogy a jövő háborúja elkerülhetetlen. Annak kitörése csak idő kérdése lehet. Mert minden egyébtől eltekintve, a világot hevítő feszültség és a fegyverkezési verseny ma nagyobb, mint volt a háboru előtti időkben. Erre jellemző, hogy

Anglia hadügyi költségvetése 1922-ben	4.1-szer,
Franciaországé	4.6-szer,
Olaszországé	6.14-szor,
Japáné	3.24-szor,
Amerikáé pedig	1.93-szor

volt nagyobb, mint 1913-ban.

Ha pedig ismét fegyveres mérkőzésre kerül a sor, akkor ez a harc borzalmasabb lesz a világháborúnál. Mert az egyre fejlődő haditechnika nemcsak új és újabb hatásosabb fegyverekkel gyarapítja az öldöklő szerszámok arzenálját, hanem az aerokémiai harc egészen új pusztító és romboló lehetőségeket nyújt. A légi haderők, a technika mai fejlettsége mellett, nemcsak a harcoló frontokat, hanem a front mögötti városokat és azoknak lakosságát egyaránt veszélyeztetik. Jól teszi tehát minden állam, amely ilyen bomba- és gáztámadásnak ki lehet téve, ha népét eme eshetőségekre előkészíti és a megfelelő védelemre neveli.

Az aerokémiai harc a világháboruban született meg. És bár a légihaderők ebben a mérkőzésben már éppen úgy jutottak jelentőséghez, mint ahogyan a gáz a korszerű harc egyik nélkülözhetetlen eszközévé vált, eme új-

szerű fegyverek összműködése akkor még nem igen domborodott ki. A háboru után azonban ezen a téren olyan fejlődési processzus indult meg, hogy ma ott tartunk, hogy a repülőgépek 1000—1200 km. akcióradiusz mellett, 3—4000 kg. bombaanyaggal indulhatnak aerokémiai támadásokra. 100 ilyen repülőgép a legrövidebb idő alatt elpusztíthat 1,000.000-s lakosságu várost, ha az a kellő védelemről nem gondoskodhatott. Ez persze tulzás!

Az aerokémiai háboruban a gáz a legveszedelmesebb harceszköz, mert alattomosan és sokféle módon öl. A világháboruban pl. 1915-ben Ypernnél egy német gáztámadásnak több mint 15.000 ember esett áldozatául. Ha a gáz már 1915-ben a szabadban működő rajvonalakban úgy tudott pusztítani, elképzelhető, hogy mit végezhetne a tulsufolt nagy világvárosokban és ipari centrumokban. Ezen a téren azonban megnyugtató, hogy *kellő előkészület után* minden gáztámadást éppen úgy le lehet szerelni, mint ahogy minden gázfajta ellen védekezni lehet.

A védelem *egyéni* vagy *tömegvédelem* lehet.

Az egyéni gázvédelem eszköze általában a *gázálarc* azon gázok ellen, amelyek a légzőszervek, a szemek vagy nyálkahártyák ellen hatnak és a *gázöltöny* a bőrfelületet támadó vegyszerek ellen. Ha fenti óvószerek jök, úgy nem kell félni semmiféle gáztól.

Nehezebb a gáztámadások elleni tömegvédekezés. Pedig ez a korszerű honvédelemnek egyik igen fontos feladata. Biztosítani kell ugyanis a hatóságok számára a mindenkori működési lehetőséget, de biztosítani kell a nagyvárosok polgári lakosságát is a gáztámadások következményei elől. Mindkét feladat elsősorban gázmentes férőhelyek létesítésével oldható meg. Ilyeneket azonban már békében kell berendezni, ha háboruban az azonnal várható légitámadásokat kivédni akarjuk. Azonkívül a lakosságot már békében gázfegyelmre kell nevelni és szoktatni, hogy adott eset-

ben pánikok elkerülhetők legyenek. Ugy az orosz, mint a német szerző könyvével ezt a célt óhajtották szolgálni. Felhívják a nagyközönség figyelmét arra, *hogyan szervezett* lég- és gázvédelem nélkül maga az ország létében van veszélyeztetve és annak minden lakosa állandóan életveszedelemben él. Jól szervezett lég- és gázvédelem esetén azonban sem az országnak, sem pedig a népnek nincs mit tartani a vegyi háborútól.

A szóbanforgó könyv igen érdekes, rendkívül tanulságos és nekünk magyaroknak is *sokat* mond. Olvassuk és tanuljunk belőle!...

Ma a csendőr a falvakban a kultúra fontos tényezője, célszerű, ha ő oktatja ki a falu népét a harcgázok okozta veszélyre, de mindjárt meg is nyugtathatja a lakosságot, hogy szervezett védelemmel minden veszélyt el lehet kerülni.

Félni jó, de megijedni nem!

S - y.

Víz Máté th. őrsparancsnok levele unokaöccséhez Persze Lőrincz csendőrhöz.

Kedves Öcsém!

Már nekem is úgy tűnt fel, hogy régen nem kaptam tőled, ígéreted dacára, levelet, most pedig, hogy édesanyád-tól panaszos hangú levél érkezett hozzám, figyelmeztetlek, hogy ez nincs rendjén! Édesanyád írja, hogy két hónapja nem irtál neki, sőt egy levelét válasz nélkül hagytad. Kedves öcsém, ez elsősorban kiméletlenség tőled jó anyáddal szemben, másodsorban pedig nagyfokú nevelatlenség. Kiméletlenség, mert édesanyádat kétségek és aggódások bántják, hogy mi van veled. Az anya szíve nagyon érzékeny és könnyen esik kétségbe, azt híven fiáról, hogy valami baja támadt, beteg, szenved, sőt Isten örizz!... talán már kórházba is vitték. Napokon, éjszakákon át gyötörik ilyen gondolatok, szerető szíve ilyenkor mindig valami rosszat sejt. Ez pedig, öcsém, édesanyádat megviseli, megnehezíti életét, beteg lesz. Ezért vagy kiméletlen! Édesanyádhoz, akinek mindent köszönhetsz életében, sokkal gyengédebbnek kell lenned s ahelyett, hogy bánatot okoznál neki, azon kellene iparkodnod, hogy egyedüllétét és öregségét megörvendeztesd. Nevelatlenség pedig, kedves öcsém, azért, mert ha eddig még nem tanultad, most tudd meg, hogy jóézésű és nevelésű ember nem hagyja válasz nélkül még egy ezeridegén ember levelét sem, hát még az édesanyját!...

Az ilyen csendőr, mint amilyen Te is vagy, fiam, megszokja a nemtörődömséget, a hanyagságot és olyan lesz a szolgálat teljesítésében is. Az ilyenre később nemcsak a nagybátyja lesz kénytelen ráírni és »dugót« adni, hanem előljárója is kifogásolni fogja eljárásukat. Az előbbi csak hiba, de ez már baj is! És hidd el, kedves öcsém, hogy jól tudom, min mulott az egész hanyagságod. Gondoltál Te rá többször is, hogy irsz, de az ördög mindig elhessegetett az írástól és azt mondtad magadban: majd holnap. Holnap

Ah, mily kevésbé tudjuk mi egy anya gyengéd szeretetét becsülni, míg életben van! Mily kevésbé vesszük ijjeségünkben ama szerető aggodalmakat, melyeket érettünk szenved! De ha meg van halva, ha nincs többé, ha a világ gondjai s hidegsége hatnak dermesztőleg szívrünkre, ha átlátjuk, mily nehéz igazi rokonérzésre találni, mily kevés ember szeret minket önmagunk miatt, mily kevesen nyujtnak nekünk szerencsétlenségünkben segédkezet: csak akkor emlékezünk meg anyánkról, kit elvesztettünk.

Washington Irving.

pedig más dolgod akadt, azután egy-két napra meg is feledkeztél róla s a végén már talán restellettél is írni; azzal áltattad magad, hogy ha felpanaszolja édesanyád, azt fogod írni, hogy küldtél levelet, de az biztosan a postán elkallódott. Így jutsz egyik hibából a másikba.

Tudd meg, öcsém, hogy a levélírás nem nehéz dolog, de végtelen nehéz sok embernek a papirost elővenni és a pennát bemártani a kalamárisba. Ha idáig el tudott jutni, a levelet biztosan meg is írja.

Jegyezd meg jól ez utóbbiakat és sohasem lesz bajod a levélírással. Ne is mentegesd magadat előttem, mert évtizedes tapasztalatomat irtam itt le s te legfeljebb csak egy új mentegetődzést találhatsz ki, amit még nem hallottam, de olyat, amilyennek hiteit tudnék adni, olyat nem.

Egyébként tudom, hogy fiatal vagy és a fiatalságban sok a felületesség, a könnyelműség és a meggondolatlanság. Sokan vannak, akik még rosszabbak nálad is, de ha épülni akarsz, sose ezekre tekints, hanem azokra, akik jobbak, többek, azokat kövesd. Szomorú magabiztatás az, ha úgy próbálnád megnyugtanni magad, hogy vannak nálad rosszabbak is.

En jó szívvél feltételezem rólad, hogy nem szándékosan nem irtál, csak úgy maradt... maradt az a levélírás és hiszem is, hogy nem lesz hiba többet ebben.

Még egyszer leírom, jól jegyezd meg: nem a levélírás nehéz, hanem csak a papirost nehéz elővenni és a pennát bemártani a kalamárisba.

Legutóbbi levelednek nagyon örültem, amelyikben bajtársaidról irtál s vártam is a folytatását. Csak írdál bátran. Szerefem olvasni leveleidet, jól esnek az állandó komoly munka mellett frissítőnek.

Leveledet várva, szeretettel ölel nagybátyád:

Víz Máté th.

Persze Lőrinc csendőr válasza nagybátyjának Víz Máthé th-nek.

Kedves Nagybátyám!

Majdnem megkönnyeztem levelét és magamra vállalom a dugót is. Megérdemeltem, mert szomorúságot okoztam szegény édesanyámnak. Már irtam neki és nem irtam azt, hogy egy levele elveszett a postán.

Ugy emlékezem, hogy legutóbbi levelemben megígértem, hogy Kovács csendőrrel is fogok írni. Akkor is akartam, de Vojcsik követelte, hogy oltsam el a lámpát. Szegény azóta megint úgy járt, hogy nevettük is, meg sajnáltuk is. Ugy történt, hogy ahogy egy kissé jobb idő lett, kiengedtük a sertéseket az udvarra szaladgálni. Nagyon tetszett nekik a szabad mozgás és eszeveszetten szaladgáltak, meg csusztakeltek a jeges földön. Annyira tetszett nekik, hogy amikor vissza akartuk hajtani az ólba őket, hát sehogy sem sikerült. Szélpál meg én segítettünk Mari néninek, a főzőnőnek, de nem ment így sem. Éppen kijött Vojcsik s most már négyen terelgettük őket befelé. Hát bizony nehéz volt! Egyszer, amikor Vojcsik a két ól közötti résben állott, hogy arra meg ne szökjenek a malacok, hát hátulról az egyik, amelyikre a szakácsnő egy nagyot sózott a seprővel, mert már mérges volt, nekiszaladt Vojcsiknak olyan svunggal, hogy leütötte a lábáról s Vojcsik a jeges földön félig hanyatt elvágódott s fejét az ól egyik kiálló gerendájába istenesen beleütötte. Nem igen szólt Vojcsik semmit, de a fején nőtt egy olyan daganat, mint egy macskafej. Azután még erősködött, hogy ő azért elmegy szolgálatba, de ahogy a kalapot feltette a fejére, hát sehogy sem állt meg. A th. ur erre engemet vezényelt ki helyettes.

Már azóta megint ráfér Vojcsik fejére a kalap, de

Vitéz Tóth Lajos tiszthelyettes.

rettentően haragszik a főzőnőre, mert azt okolja az esésért. Azóta a leves neki vagy sós, vagy sóatlan, forró vagy hideg, de sehogy se jó.

Ez az akasztófárávaló Szélpál meg csinált egy verset róla:

Egyszer a Vojcsik a résbe beállta
Bámulva várt ott. Hátulról ám egy
Tarka koca közelharcozta
Püff... hanyatt s fogta fejit.

Ugy ígértem, hogy Kovács Mózesről is irok, de egy kicsit másról beszéltem. Kovács már öregebb gyerek, van vagy 30 éves, de igen jó fiú. Székelyországból menekült és sokáig katona volt. Nagyon tréfás ember ő is és azonkívül azért szeretjük, mert sokat mesél esténként a háborúról meg a forradalmakról. Ő a legerősebb közöttünk; egyszer székestül feltett az asztalra. Pedig nem az a vékony dongáju új szék volt, hanem a régi nehezek közül való. Birja is a fáradságot, nem árt neki semmi, még beteg se volt sohse. Mindennap edzi magát. Ahogy felkel, kapja a puskáját meg az enyémet és úgy lökdösi előre, hátra, mintha szét akarná rázni őket.

Az még az őszi történet vele, hogy postafedezettel ment Vályra. Amikor visszafelé jöttek, nem tudom hogyan, de a lovak megbokrosodtak és a postakocsi beledült az árokba. Irtó sár volt akkortájt s az árok meg tele vízzel. Kovács a jó magas ülésről fejjel esett az árokba. Tiszta merő sár lett. Nagy nehezen kiprűszkolta a sarat a szájából, meg az orrából (azt mondja, hogy egy kisebbfajta

vályogra való volt benne) és hozzálátott a kocsist élesztgetni. A szerencsétlen úgy esett le, hogy elszédült bele. Kovács jól megmosta vízzel s amikor már ébredezett, a lovakat szabadította ki. Elég az hozzá, hogy nagy sokára mégis beérkeztek. Kovács amikor belépett a legénységi szobába, úgy nézett ki, hogy rossz volt ránézni. Csupa sár volt az arca, ruhája, kalapja akár az ördögé. A kakastoll meg úgy nézett ki, mint az a csutak, amivel Mari néni a kályhákat szokta kenni.

Még csak meg sem szólalhatott, Kakas törzsőrmester ur csodálkozva kiáltott rá:

— Hát maga hogy érkezett meg?

Kovácsból most látszott csak egy kis fehér, mikor a száját széthúzta és kesernyős mosollyal jelentette:

— Törzsőrmester ur, alázatosan jelentem, *forduló postával!*...

De nem lett semmi baja. Mondtuk neki, hogy feküdjék le, de nem akart. Azt mondta katonadolog!

Befejezem most leveletem, de nem mentegetem magamat, hogy azért, mert nem fér a papirosra már több. Őres kifogás volna, hiszen mindenki tudja, hogy van még más papír is a világon.

Legközelebb, ha időm lesz, irok megint, mert Kovácsról sokat lehet beszélni.

Az egész családnak jó egészséget kívánva, alázatosan üdvözli szerető unokaöccse:

Persze Lőrinc gy. csendőr.

A mi hőseink.

Vitéz Tóth Lajos tiszthelyettes.

1916. évben Hunyad megyében a stinapaltinai határőrizeti őrség parancsnoka volt. A rendes szolgálati teendők mellett hirszerzés és határmegfigyelés volt az őrség feladata. A hirszerzést ezen a részen N. F., akkor még huszárszázados, irányította. Heteken keresztül járkáltak ketten mélyen bent román területen, mint favágók és szénégetők. N. F. százados jelentéseit Tóth tiszthelyettes hordta a nagyszebeni hadtestparancsnoksághoz.

A hadtestparancsnokság méltányolta érdemeit s az előterjesztésnek még 1916 májusában honvédelmi dicsérő okirat lett az eredménye. Az okirat külön kiemeli a »határőrizet és hirszerzés« terén szerzett »kiváló« érdemeit.

Az oláh hadüzenet ellenséges területen érte. Ezer veszély között tudott csak a már lezárt határon magyar területre visszajönni. Harcolva vonultak vissza az oláh tulerő elől. Krivádia községben október 9-én egy sebesült tiszt maradt vissza. Puskás János népfölkelővel egyetemben önként jelentkezett, hogy a tisztelet csapatainkhoz visszahozza. Az oláhok erős puskatüze dacára vállalkozása sikerült s mivel a hidat időközben szétromboltak, a folyón átvezetve érték el csapatainkat.

Pár nappal később, október 17—19 között a Petros község környékén lefolyt harcokban vett részt. Egy nagyobb járőrrel a község felett elhúzódó D. Angros nevű magaslát felderítésére küldték ki. Tóth tiszthelyettes az oláhok által megszállt lövészárkokra bukkant. Hábózás nélkül támadott. A meglepett oláhok hevesen védekeztek, de a tiszthelyettes sulyos kézitusában kiverte árkaikból s több ellentámadást visszaverve, állását az erősítések beérkezéséig hősiességgel megtartotta.

Kiválóan vitéz magatartásáért az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Felhívás a Csendőrségi Lapok olvasóihoz!

Szladek Barna csendőrszázados, aki megrongált egészségi állapota miatt a tényleges szolgálattól megválni kényszerült, most fejezte be egy rendkívül érdekes és tanulságos munkáját, amely »Az orosz forradalmak és ellenforradalmak története« címen a közeljövőben kerül kiadásra. A szerző azonban a könyvpiac jelenlegi helyzete miatt a kiadást csak úgy tudja biztosítani, ha ezt egy bizonyos számú előjegyzett megrendelő lehetővé teszi. Kérjük ezért lapunk olvasóit, hogy a munkát minél nagyobb számban megrendelni sziveskedjenek. A könyv ára négy pengő lesz, amelyet annak kézhezvétele után kell majd annak idején csekkapon beküldeni. Mai számunkhoz megrendelőivet csatolunk azzal a kéréssel, hogy azt bajtársi körökben körözni, körözés után pedig lapunk szerkesztőségének visszaküldeni sziveskedjenek.

Szladek Barna százados, aki lapunk állandó munkatársa, olvasóinknak nem kell külön bemutatnunk; a Csendőrségi Lapok hasábjain megjelenő színes, érdekes írásait minden bajtársunk már bizonyára jól ismeri. Könyvét nem csak olvasmányok, hanem tulnyomó részben közvetlen tapasztalatai alapján írta meg; orosz hadifogságban töltött ideje alatt, majd hazatérte után is megszakítatlan folytonosságban élénk figyelemmel kísérte az Oroszországban történeteket s ezért úgy az orosz forradalom múltjának, mint az ottani jelenlegi állapotoknak is a legalaposabb ismerője. Szladek százados munkájában nemcsak az orosz forradalom visszasságait és rémségeit tárja a szemünk elé, hanem szigorú tárgyilagossággal, elnézés és szépítgetés nélkül rámutat mindazon hibákra és mulasztásokra is, amiket azok követtek el, akik a bolsevizmus leküzdésére, illetve megelőzésére lettek volna hivatottak. A könyv érdekes és szórakoztató volta mellett komoly történelmi munka, amely valóban megérdemli az érdeklődést. A legmelegebben ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe.

CSENDŐR LEKSZIKON.

24. Kérdés. *A tettes, midőn orvvadászatot űz, sörétre töltött puskából 350 lépés távolságról rálő a vadőrre, akit azonban nem talál el. Mily bűncselekmény ez?*

Válasz. Az orvvadász veszélyezteti az élet- és vagyonbiztonságot. A vadász meggátlására, az orvvadász kinyomozására és feljelentésére hivatott vadőr tehát az említett tennivalójának teljesítésére szolgálatánál fogva kötelezve van. A vadőr tehát e minőségében a Btk. 461. §-a értelmében közhivatalnok, az 1914:XL. t.-c. 5. §-a értelmében, amennyiben hatóságilag felesekették, hatósági közeg. Aki tehát a szolgálatában eljáró vadőrre rálő, veszélyes fenyegetéssel akadályozza hivatásának jogszerű gyakorlásában s így az 1914:XL. t.-c. 4. §-ának 2. bekezdésébe ütköző, a 4.§. 2. bekezdése szerint minősülő hatósági közeg ellen való erőszak büntetettét követi el. A 4. §. 2. bek. szerint való minősítés oka a felfegyverkezés. Ha bebizonyítható lenne, hogy a fennforgó körülmények közt a lövés a vadőr életét is kiolhatta volna, akkor a Btk. 279. §-ába ütköző szándékos emberölés büntetnének kísérlete is fennforog.

25. Kérdés. *Az alperes lakására kitűzött árverés megtartása végett megjelenik a bírósági végrehajtó a felperes ügyvédje kíséretében. Árverés alá kerül egy tetén, egy disznó és különböző egyéb apróságok. Az eljárás megnyitása után azonban árverező nem jelentkezik. Erre a felperes ügyvédje ráveszi az utcán várakozó fuvarost, hogy lépjen*

fel ál-árverezőként. Ezt a fuvaros meg is teszi, mire a felperes ügyvédje és a fuvaros árverezni kezdenek. Az eljárás azzal végződik, hogy a bírósági végrehajtó a felperes ügyvédje javára leüti az árverés alá került tehenet és disznót jóval alul a forgalmi értéken. Az alperes közben pénzt kerít szomszédjaitól, felajánlja azt tartozása kifizetése végett s kéri vissza pótom áron elkelt barmait. A felperes ügyvédje nem fogadja el az alperes felajánlotta fizetést s a megvett állatokat el akarja hajtani. Vita támad ebből, a szomszédok összegyűlnek a lármára, az alperesnek adnak igazat, amire a bírósági végrehajtó karhatalom kirendelését kéri az örsön. Mi az itt leírt tényállás helyes megítélése a csendőrség magatartása szempontjából?

Válasz. A kérdésben leírt visszásnak látszó következményeket az alperes idézte fel magára késedelmességével. Ránézve az utolsó pillanat, amikor az árverést elkerülhette volna, a bírói kiküldöttnek azzal a tényével esett össze, hogy az árverés megkezdése előtt felszámítja az alperest terhelő összeget és járulékait. Az alperes ezt az utolsó pillanatot is elmulasztván, a végrehajtó nem volt köteles várni az alperes ama bejelentésének eredményére, hogy majd kölcsön kér szomszédaitól s így szedi össze a követelt összeget. Jogában állt a lefoglalt tárgyakat becsáron alul is árverés alá bocsátani, ha a kikiáltott becsárra árverező nem jelentkezett. Jogában állt a felperes képviselőjének árverező gyanánt fellépni s ha az ajánlott vételárat javára leütötték, a kérdéses ingóság jogos tulajdonává vált.

A felperes képviselőjének az az eljárása, hogy fuvarosát színelges árverezőként felléptette, valamint az, hogy az árverés szélesebb körű kihirdetését esetleg mellőzte, kapcsolatosan azzal, hogy árverési vevőként egyedül ő szerepelt, arra a gyanura adhat okot, hogy Kbtk. 128. §-ába ütköző tulajdon ellen való kihágást követte el (nyilvános árverés eredményének meggyújtása vagy csökkentése). Ennek a kir. járásbíróság hatáskörébe tartozó kihágásnak alapja az a tény lenne, hogy fuvarosával a felperes képviselője az árverésnél való szövetkezés végett összebeszélt.

A végrehajtást szenvedő alperes a bírói kiküldött eljárása ellen 8 nap alatt előterjesztéssel élhet a végrehajtás foganatosítását elrendelő bíróságnál. Az alperes ezt az előterjesztést szóval is megteheti nyomban a sérelmes eljárás foganatosításakor a kiküldött előtt, aki azt jegyzőkönyvbe foglalja. Ez a jog azért fontos, mert a bíróság a kiküldött eljárásának szabályszerűségét hivatalból rendszerint nem vizsgálja meg, hanem csakis panasz tárgyává tett szabálytalanság esetén.

Mondanunk sem kell, hogy a csendőrségnek sincs joga a bírósági végrehajtó eljárását szabályszerűség szempontjából megbírálni, karhatalom kérése esetén csak annyi tartozik rá, hogy a végrehajtó hivatalos eljárásban van-e vagy nincsen. Ha igen, akkor a karhatalmat ki kell rendelni.

26. Kérdés. *A járőr valamely hivatalból üldözendő bűncselekmény tárgyában hivatalból nyomozást tesz folyamatba. Később a járőr gyanuja alaptalannak bizonyul. Az érdekelt gyanúsított ez alapon felelősségre vonhatja-e a járőrt becsületsértés vagy rágalmozás miatt?*

Válasz. A Bp. 87. §-a szerint az összes hatóságok és hatósági közegek kötelesek a hivatali hatáskörükben tudomásukra jutott, nem magánindítványra üldözendő bűncse-

A legmegromlottabb kedély, a legsivárabb sziv önkénytelen ügyvédkedik maga mellett, s ha becsületes indokokat nem talál, téveszmékkel, álokokkal igyezik tetteinek nemcsak a világ, hanem önmaga előtt is dicséretes szint kölcsönözni.

Jósika.

lekményeket a birtokukba került adatoknak közlésével és a bizonyító tárgyaknak áttétele mellett a kir. ügyészségnél feljelenteni. Egyuttal intézkednek a bűncselekmény nyomainak fenntartása, valamint a bűnjeleknek és más bizonyító tárgyaknak megőrzése iránt.

Ebből tehát az következik, hogy a hivatali hatáskörében nyomozó, törvényes kötelességét teljesítő járőr nem tartozik bünvádi felelősséggel senkinek sem, az általa feljelentett bűncselekmény aplotalansága esetén sem. A járőrnek éppen az a feladata, hogy valamely gyanu alaposságát vagy aplotalanságát a bizonyítékok összegyűjtésével tisztázza. Ez a nyomozás. Az a hatósági közeg tehát, aki törvényes hatáskörét gyakorolja, büntetőjogi értelemben vett sértést nem követhet el, bármily kellemetlen legyen is valakire eljárása vagy ez az eljárás bármennyire alkalmas legyen arra, hogy az illető gyanúsított társadalmi megbecsülését csorbitsa. Ez természetes s az a hatóságok törvényes szabadságának és függetlenségének egyik biztosítója.

Más kérdés viszont az, ha az illető csendőr szabálytalanságot követ el eljárásában. Ez esetben fegyelmi felelősséggel tartozik. Más eset az is, ha egyenesen visszaél hivatalos hatalmával. Ez esetben már bünvádi felelősségre vonják.

27. Kérdés. *Az általános vadászati tilalom idején hajtóvadászatot általában lehet-e tartani?*

Válasz. A vad kiváltását lehetetlenné tevő, kerítéssel kellőleg elzárt helyeken (vadaskertek) kiméleti idő nincs és ott a vadaskert vagy vadtenyésztő-telep tulajdonosa, illetőleg a hely vadászati haszonbérője a vadászatot bármely időben szabadon gyakorolhatja és másnak is megengedheti.

A vadászható természetű dülő vadakra (kártékony és ragadozó állatok) szintén nincs kiméleti idő, azok tehát az év bármely szakában a vadászatra jogosított által szabadon vadászhatók, sőt az általuk kárral fenyegetett földtulajdonosok részéről, akik egyébként vadászatra nincsenek jogosítva, saját telkeiken (nem vadászias eljárás mellett) pusztíthatók is.

Az általános vadászati tilalom idején hajtókutyák alkalmazása minden körülmények közt tilos.

28. Kérdés. *A vadászatra jogosultak elejtette 5 P értékű nyul véletlenségből a vadászterületen marad. Az elejtést követő napon megtalálja azt a vadászatra nem jogosult tettes és eltulajdonítja. Mily bűncselekményt követett el?*

Válasz. Az elejtett vad tulajdonát a vadászatra jogosított az elejtéssel megszerezte s az, minthogy saját vadászterületén hullt el, a tulajdonos birtokában levőnek tekintendő. Az ilyen vad jogtalan eltulajdonítása tehát lopás. A kérdésben említett nyul, mint élelmicikk értéke 4 P-t meghaladván, a cselekmény nem a Bn. 51. §-ába ütköző lopás kihágása, hanem a Btk. 333. §-ába ütköző, a Bn. 48. §-a szerint minősülő lopás vétsége.

A cselekmény kinyomozásánál fontos szerepe van annak a megállapításnak, hogy a vadászaton elejtett vadak összegyűjtése esetleg még folyamatban volt-e a lopás elkövetésekor, avagy a vadnak a jogosított által való elvitele csak véletlenségből maradt el.

Azt is megemlítjük, hogy a vadászati jogosítottnak nincs joga az elejtett állatot egyszerűen otthagyni, hanem köteles elásni, ha felszedni nem akarja, mert különben az 1894: XII. t.-c. 95. §. r) pontja értelmében kihágást követ el.

29. Kérdés. *Egy baromfi- és tojáskereskedő lófogatú szekeren a község főutcáján az ut közepén több ízben is megáll, hogy a köréje sereglő s neki baromfit és tojást eladni akaró községi lakosokkal alkudozzék. Elkövette-e ez a kereskedő az 1890: I. t.-c. 110. §-ába ütköző utrendőri kihágást?*

Válasz. Igen. A törvény világosan megmondja, hogy az

utpályán a szabad közlekedést senkinek akadályoznia nem szabad. Azt is megmondja a törvény, hogy ha a járóművek az utpályán megállni elkerülhetetlenül szükséges hosszabb időre, ez a megállás csak az ut egyik oldalán történhetik, semmiesetre sem a közepén. Az a vándor-kereskedő (házaló) tehát, aki az ut közepén megállt járóművével s ott adott vagy vett, akadályozta a szabad közlekedést s vétett a törvény tilalma ellen.

30. Kérdés. *Milyen alapon van a kilométerenkint illetékes portyázási idő a Szut. 6. mellékletében kiszámítva?*

Válasz. A portyázási idő kiszámításának alapja általában az, hogy a járőrnek 1 km-nyi utat mennyi idő alatt kell megtennie, beleértve természetesen az előirt pihenőket és a kisebb ügykódésekre fordítandó időt, amelyek miatt a járőr a portyázási időt rendes körülmények között nem szokta meghosszabbítani. Ez a kulcs természetesen csak egy bizonyos határig lehet egyenlő, azonfelül már progresszive emelkednie kell, mert hiszen a járőr teljesítőképessége korlátolt. Ha pl. sík terepen az utasítás elvileg km-kint 30 percet számított volna, akkor a járőrnek 24 óra alatt 48 km-t, 48 óra alatt pedig 96 km-t kellene megtennie, ez pedig nem lehetséges. Ezért a Szut. 6. melléklete a következő kulcsok szerint van összeállítva:

300 m-en alul: 1—16 km-ig 30 p., 16.5 km-től 100 km-ig 1 óra. Teljesítmény az első 24 órában 32 km. azon túl 24 óránként 24 km.

300—800 m-ig: 1—15.5 km-ig 36 p., 15.5 km-től 16 km-ig 1 óra, 16—25.5 km-ig 1 óra 36 p., 25.5 km-től 100 km-ig 1 óra 12 perc. Teljesítmény az első 24 órában 24 km. azontúl 24 óránként 20 km.

800 m-en felül: 1—10 km-ig 44 p., 10.5—11 km-ig 68 p., 11—100 km-ig 1 óra 30 perc. Teljesítmény az első 24 órában 24 km., azonfelül 24 óránként 16 km.

Lovon: 1—40 km-ig 30 p., 40.5 km-től 100 km-ig 36 perc. Teljesítmény az első 24 órában 46.5 km. a következőkben 40 km.

Kerékpáron: 1—30 km-ig 15 p., 30—40 km-ig 20 p., 40—60 km-ig 1 óra, 60—100 km-ig (a közbeesett nagyobb pihenő miatt) 36 p. Teljesítmény az első 24 órában 52 km., azonfelül 24 óránként 35 km.

A kerekszámok kedvéért itt-ott kisebb eltéréseket kellett közbeiktatni pl. 300—800 m-ig 15.5—16 km-ig 1 óra, 800 m-en felül 10.5—11 km-ig 68 p.

A menetidő a kilométerek számára arányosan eloszlik, a km-kint megállapított idő tehát nem azt jelenti, hogy a járőrnek a menetelésre tényleg annyi időt kell fordítania, amennyi km-kint előlrva van, hanem, hogy a megállapított időtartam alatt egy bizonyos számú kilométernyi utat meg kell tennie.

31. Kérdés. *Magzatelhajtás büntetnének gyanuja esetén jogában áll-e a járőrnek a gyanúsított nőt orvosilag megvizsgáltatni?*

Válasz. A Bp. 98. §-a szerint, ha a nyomozás folyamán szemle foganatosítása válik szükségessé: a kir. ügyészség vagy a rendőri hatóság ennek az intézkedésnek elrendelését a nyomozás iratainak vagy másolatuknak bemutatásával rendszerint a vizsgálóbírónak vagy a járásbírósnál indítványozza. Ezek az indítványokról határoznak, esetleg érdemleges határozat hozása előtt a nyomozást kiegészíthetik. Halaszthatatlan szükség esetén azonban a szemlét a nyomozást teljesítő rendőri hatóság is elrendelheti és foganatosíthatja.

Magzatelhajtás gyanujának megállapítása esetén azt a kérdést, hogy történt-e magzatelhajtás, a nő testének orvosszakértői szemle alá vonásával kell eldönteni.

Nyilvánvaló az is, hogy ily gyanu felmerülése esetén erre a szemlére halaszthatatlanul szükség van, mert minden

pillanat szerepet játszhatik a bűncselekmény tárgyi nyomainak elenyészésében vagy elhalványulásában. A rendőri hatóság tehát a szemle foganatosítása tárgyában közvetlenül intézkedhetik. Mivel azonban a járőr nem hatóság, hanem a Bp. szerint csak hatósági közeg, a szemle foganatosítása végett a legközelebbi rendőri hatósághoz (községi előljáróság) forduljon avégből, hogy az illető nő megvizsgálása végett hatósági orvost küldjön ki. Nem tartjuk egyébként a járőr terhére irandó szabálytalanságnak, ha a rendőri hatósággal való érintkezés esetleges nehézségeit elkerülve közvetlenül fordul valamely közhatósági orvoshoz az illető nő megvizsgálása és további nyomozásában irányadó vélemény beszerzése végett. A járőr tennivalója, illetőleg általában a Szut. 402. §-ának rendelkezései elvi hasonlóság alapján megfelelőleg alkalmazhatók.

A gyakorlati élet szemüvegén nézve egyébiránt a dolgot, ha a járőr minden bonyodalmat el akar kerülni (pld. a nő ellenállása esetén) s eljárásának jogosságát vitató esetleges közbelépésekkel szemben tiszta helyzetet akar teremteni, talán a legcélszerűbb az, hogy az esetről táviratilag tesz jelentést a kir. ügyésznek s a nő megvizsgálását a nyomozás adatainak ismertetésével javasolja.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A helyi és személyi ismeret fontossága.

(Sorozatos betöréses-lopások kiderítése).

Nyomozta: NÉMETH ISTVÁN IV. tiszth. (Zselickisfalud).

1919 novemberében vettem át a zselickisfaludi örsöt. Amikor a közbiztonsági zavarok ügyiratait vizsgáltam, láttam, hogy van egynéhány kiderítetlen eset. Ezeknek a kiderítetlen eseteknek tanulmányozása után arra a meggyőződésre jutottam, hogy azokat mind, a helyi viszonyokkal ismerős, több tagból álló bűnöző társaság követte el.

Midőn új beosztási helyemen működésem megkezdtem, újból ismétlődni kezdtek a betöréses lopások. Egymás után jöttek a panaszok, egyiknek lakását, másiknak pincéjét törték fel, ebből bort, amabból ruhaneműt stb. loptak el. Az újabb betöréses lopások száma 1920. évi május hóig ismét öttel szaporodott, melyeket — mert a helyi és személyi ismereteknek teljes hijjával voltam — kideríteni nem tudtam. Még csak gyanusítottként sem lehetett senkit kikérdezés alá vonni, mert sem a károsok, sem pedig a lakosság nem mertek senkire gyanakodni.

Ezen újabb esetek után minden igyekezetemmel azon voltam, hogy magamnak a szükséges helyi és személyi ismereteket minél előbb megszerezsem. A jobbmódu és bizalomra amugy is érdemesnek látszó egyéneket felkértem a támogatásra, különösen pedig a bírakat hívtam fel arra, hogy ha valaki a községbe jön vagy onnan huzamosabb időre eltávozott, azt velem közöljék.

Nagy Sándor palcai lakos akkori községi bíró 1920 év március havában tudomásomra hozta, hogy Mike Sándor ottani lakos cselédlegénye, Vágó János,*) a községből eltávozott, de hozzáfűzte azt is, hogy nevezett ellen otttartózkodása alatt semmi kifogás nem merült fel.

Felkerestem Mike Sándort és érdeklődtem szolgálja magaviselete felől. Mike elmondotta, hogy szolgáját egyizben tettenérte, amikor az több társával együtt az istállóban ivást rendezett. A bort úgy szerezte, hogy lakószobájából a pincekulcsot magához vette s a szőlőhegyen lévő pincéjéből egy

vizeskanna bort ellopott. Nem tudja kik voltak társai. Feljelentést nem tett, mert egyébként Vágó jól viselte magát.

Vágó Jánosnak az örskörletből történt távozása után a lopási esetek többé nem ismélődtek, miből kifolyólag azon gyanum támadt, hogy mégis tagja lehet annak a betörőbandának, mely az örskörletben működött. Folyton érdeklődtem Vágó holléte után s megállapítottam, hogy nem szegődött sehová szolgálatba, hanem szolgálatkeresés ürügye alatt csavargott.

1920 május havában megtudtam, hogy Vágó lopás miatt a kaposvári fogházban vizsgálati fogságban van. Előbbi gyanumat, hogy az örskörletben előfordult betöréseket és lopásokat is ő követte el, ez természetesen még inkább növelte. Hogy ezen gyanumat tisztázhassam, Blág Traján csendőrrel kivezényeltem magam a ki nem derített esetek pótnyomozására. Kérelmet terjesztettem elő a kaposvári királyi ügyészhez, hogy a pótnyomozás megejthetése végett Vágó Jánost adják ki. Az ügyész az alaposan megindokolt jelentésemre ezen kérelmem teljesítette.

Az átvételkor kijelentettem elfogását, megmotoztam s azonnal megbilincseltem. Vágó érdeklődött, hogy miért kísérjük el, mire azt a választ kapta, hogy azt ő ugys jól tudja. Szemmel láthatólag megijedt Vágó, ideges lett és valami olyasfélét mormogott, hogy ő bizony nem tudja.

Az örsre való kísérés közben Vágót kérdeztem a nálam volt kiderítetlen esetekre vonatkozólag. Eleinte tagadott mindent, majd a huzamosabb kikérdezés után, öt betöréses lopást beismert azzal, hogy részben egyedül, részben pedig Szabó Erzsébet szilvásszentmártoni lakos nővel követte el azokat. A lopott holmit Szabó Ferenc szilvásszentmártoni lakosnak adták el.

Hogy a bűnrészesek és orgazdák a Vágóval való nyomozásról tudomást ne szerezhessenek, csak a késő est beálltával kísértük nevezettet az örsre, mikor a község utcáin már senki sem járt. Még azon éjjel az összes károsokat bizalmasan értesítettem, hogy másnap reggel 7 órakor Szilvásszentmárton község bírása lakásánál jelenjenek meg, ahol én várni fogom őket. Mást semmit nem közöltem velük.

Vágó János örizetére Cziráki János és Beke János csendőröket vezényeltem ki én pedig járőrtársammal Szilvásszentmárton községbe, a bíró lakására mentem, ahol már jelen voltak az összes károsok. Megmondtam most ezeknek, hogy egy családnál házkutatást fogunk tartani, jelen lesz mindegyikük és alaposan megnéznék minden felmutatott tárgyat, nem ismernek-e abban sajátjukra.

Károsokat a bíró lakásán egyelőre visszahagyva, két tanúval Szabó Ferenc lakására mentünk. Nevezetten kívül ott találtuk nejét, leányát és vejét, Csizmadia Jánost. Az egész családot a konyhában egy sarokba állítottam s járőrtársam és egyik előljáró felügyeletére bízam őket. Szabó Ferencet a lakószobába hívtam és ott felszólítottam, hogy lakásán több, különböző lopott holmi van, adja elő azokat, mert különben házkutatást fogok tartani. Szabó tiltakozott, nála bárminemű lopott holmi is volna és mondotta, hogy csak tartsam meg, ha jónak látom, a házkutatást.

Ekkor a bíró lakásán várakozó károsokat a kisbíróval odahívtam s azok jelenlétében megkezdtük a kutatást, mely meglepő eredménnyel járt. A lakószobában lévő ruhásládában felhalmozott ruhák közül csak kevés volt olyan, melyet a károsok nem ismertek fel sajátjuknak, — a legnagyobb rész lopott volt. Találtunk még lopott holmit és bűnjelet a padláson, kamrában, konyhában, sertés ólban, sőt az istállóban is a hidlás alatt elásva.

Dacára, hogy a házkutatás alkalmával károsok sok tárgyat ismertek fel sajátjuknak, Szabó Ferenc és az egész család tagadta, hogy a lopásokról tudnának, avagy a talált holmik lopásból származnának. Az egész családot örízetbe

*) A gyanusítottak nevét megváltoztattuk. Szerk.

vettük és az őrre kísértük. Amikor ott meglátták Vágó Jánost, valamennyien sirni kezdtek, de részességüket a lopásban, illetve gazdaságban most is tagadták.

Az őrön 7 napon át tartott folytonos kikérdezés során Vágó János 16 rendbeli betöréses és 7 közönséges lopási esetet ismert be. Ezeket részben maga, részben Szabó Erzsébettel követték el. A lopott holmikat Szabó Ferenc és neje vásárolták meg, leányuk Erzsébet pedig az örskörleten kívül eső falvakban, részint vásároknak, részint házról-házra járva adogatták el azokat.

Miután a bűnjeleket kevés kivétellel az egyes községekben sikerült biztosítani és egy fejszét is megtaláltunk, mellyel az egyik pinceablak keresztvasát vágták át, a gyanúsítottak beismerő vallomást tettek, mire őket a bűnjelekkel együtt a kaposvári királyi ügyészségnek átadtuk.

Ezzel a nyomozással egy oly bünszövetséget tettünk ártalmatlanná, amely 4 éven keresztül működött s amelynek jómódu, vagyonos tagjairól a cselekményeket senki nem tételezte volna fel. Ezen eset kiderítése után az örskörlet közbiztonsági állapota teljesen megjavult.

A terheltek közül Vágó János 4 évi fegyház, Szabó Ferenc 2 és fél évi fegyház, neje 2 évi fogház, Csizmadia János 2 évi fogház, Szabó Erzsébet pedig 2 és fél évi fogház büntetést kapott.

*

Ha egy csendőr új állomásra helyeztetik, első és legfontosabb törekvése az legyen, hogy magának a helyi és személyi ismereteket megszerezze. Ha nincs ezek birtokában, soha vagy csak nagyon ritka esetben tud érdemleges eredményt elérni. Nem először, ezt a tanulságot szűrhetjük le fenti esetből is. Ugyancsak fenti eset tanít meg bennünket arra is, hogy az egyes községek lakóinak, de főleg a nem állandóan letelepedetteknek éber figyelemmel való kísérése mily fontos dolog. Ha a nyomozást vezető tiszthelyettes nem érdeklődik utána, hogy a lopások utáni időszakban, kik hagyták el végleg a községet, nagyon valószínű, hogy Vágó János távozásával az elkövetett bűncselekmények is örök homályban maradtak volna.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A braziliai csendőrség.

Irtá : KILIÁN ZOLTÁN.

(Befejező közlemény).

Özvegyek, há kifogástalan erkölcsűek, három évig kapják elhalt férjük fizetésének felét; a huszonegyévesnél fiatalabb törvényes, törvényesített és elismert gyermekek felét kapják annak, amit az özvegy, egy másik ilyen felet pedig elosztanak még ezenfelül a gyermekek között.

Elhalt tiszt után 280, legénységi egyén után 100 millreis temetkezési költséget fizet az állam. (1 millreis egyenlő 68 magyar fillér.)

A csendőrség szakoktatási és hadtechnikai tanácsa.

A csendőrség közbiztonsági, valamint harcászati kiképzésének és készségének állandó emelésére *hadtechnikai tanács* működik, melynek valamennyi alezredes, őrnagy és alosztályparancsnok tagja. Ebben a tanácsban a kormány közbiztonsági osztályának vezetője elnököl.

Az előléptetési bizottság.

A hadtechnikai tanács tagjaiból alakul az előléptetési bizottság, mely a tisztek és a legmagasabb rangú altisztek előléptetési ügyeiben határoz.

Ebben a bizottságban is a közbiztonsági osztály vezetője elnököl. A bizottság ülései titkosak.

Azokat az altiszteket, akik egy éven belül több fegyelmi vétséget követnek el, a főparancsnok lefokozhatja egyszerű csendőrökké. A lefokozott egyén egyévi jó magatartás után azonban újra előléptethető.

Athelyezni a katonai szolgálat vagy a közrend érdekében bárkit bárhova lehet. Egyik csapattesttől a másikhoz csak az állam elnöke helyezheti át a tiszteket, ugyanazon csapattest keretén belül a főparancsnok is. Legénységi egyéneket a főparancsnok helyez át.

Rangsor, előzés, elbocsátás.

A csendőregyének rangsorát a kinevezés és előlépés időpontja szabályozza ugyanazon fokozatban; ha az időpont közös, az dönt, hogy a megelőző rendfokozatba ki került hamarabb, ha ez is egyforma volna, az az előbb, aki előbb lett csendőr; ha a belépési idő is megegyezné, aki előbb született. Előlépés tiszteknél csak a rangsor szerint történhetik.

A szabályzat világosan kimondja, hogy előzést a katonai becsület nem engedhet meg.

A legénységnél az előbbrejutást a csendőrségi szolgálatra való nagyobb alkalmasság szabályozza.

Tiszti rangját elveszti az a tiszt, altiszti rangját az az altiszt, akit több mint két esztendei szabadságvesztésre elítélnek bármilyen ügyben.

Rangvesztéssel jár tisztekre és altisztekre ezenkívül:

1. a csábítás és erőszakos nemi közösülés, a kerítés, házasságtörés és többnejűség miatt kimondott jogerős ítélet;
2. lopás, rablás, ingatlannal való csalás;
3. sikkasztás, zsarolás, megvesztegetés, hamisítás;
4. kötelességsértés és megrögzött hazudozás.

A rendfokozat nélküli egyéneket e felsorolt esetekben eltávolítják a testületből; a tiszteket és altiszteket előbb rangjuktól megfosztják és azután legénységi elítéltek módján bánnak velük.

Katonai jegyelem és katonai büntetőeljárás.

A brazilai államok csendőrségei a szövetségi hadsereg büntető eljárása szerint rendezték be igazságszolgáltatásukat, e katonai igazságszolgáltatáshoz azonban hozzácsatolnak egy különleges csendőrségi részt is, illetőleg a katonai büntetőtörvénykönyvet alkalmazzák a csendőrség különleges viszonyaira.

Braziliában a francia kultúra hatása érezhető lépten-nyomon, így az igazságszolgáltatásban is, ahol a *Côte Napoleon* van érvényben. Ennek megfelelően a katonai büntetőtörvénykönyv sem egyéb, mint a francia katonai büntetőtörvénykönyv mása.

A polgári igazságszolgáltatásban az elsőfoku bíróság nem szakkbíróság, azaz nem jogász szakképzettséggel bíró egyének ítélkeznek az első fokon, hanem a községek által bizonyos időre ítélőbirónak megválasztott polgárok. Ezek az úgynevezett *békebírák*. A másodfoku bíróság már szakképzett, hivatásos jogászokból áll; a harmadfoku bíróságok, melyeket törvényszékeknek neveznek, szintén. Minden államban van egy-egy szövetségi törvényszék.

A csendőrségi *fegyelmi büntetések tiszteknél*: megintés, megdorgálás, szobafogság, elzárás, áthelyezés, felfüggesztés; *altiszteknél*: megintés, dorgálás, laktanyafogság, elzárás, ideiglenes lefokozás, végleges lefokozás, áthelyezés más csapat egységhez; *legénységnél*: megintés, megdorgálás, laktanyafogság, egyesbe zárás és zsoldmegvonás, áthelyezés és eltávolítás.

A lefokozás mindig együtt jár az áthelyezéssel.

Csendőrségi fegyelmi ügyek kivizsgálását és ítéletre való előkészítését a *fegyelmi tanács* végzi, a major-fiscalnak, mint ügyészi tisztnek elnöklete alatt a vádlott parancsnokából és még egy csapattisztből áll. Bűnügyekben az igazságügyi tanács (conselho de justiça) ítélkezik.

A segédszolgálatok csapatteste.

Az állam fővárosában a csendőrség főparancsnokának közvetlen rendelkezése alatt áll a segédszolgálatok csapatteste. Ehhez van beosztva a kormány közbiztonsági osztálya vezetőjének katonai segéde is.

A segédszolgálatok csapatteste látja el az összes rendőri és örködei teendőket a kormány körül. Ez ad őrséget az elnöki palotába és lát el általában mindennemű szolgálatot a palotában; ugyancsak a kormány közbiztonsági osztályánál is.

Azok a csendőrök, akik mint segédszolgálatosok különleges beosztásokat kapnak, például sofförök, gépkezelők, stb. nem viselhetnek egyéb öltözetet, csak csendőrségi egyenruhát.

A segédszolgálatosok csapata az arcvonalbeli csapatok testek törődöttjeiből kapja pótlását.

*

A csendőrség tagjai mindenkor egyenruhát kötelesek viselni. A nyugdíjas tiszteknek megengedett dolog a polgári ruha viselése. Azoknak a polgári egyéneknek, akik a csendőrséggel szerződéses viszonyban állnak (ilyenek például a csendőriskola előadóiul szerződött polgári tanárok és más szakemberek), a katonaság intézménye iránt való megbecsülésből következő kötelességük szolgálatban a számukra rendszeresített egyenruhát viselni.

Végül a brazil csendőrségről szóló ismertetésünk teljes kikerekítésére a csendőrtiszt fizetéseket is adjuk a hivatalos lap táblázata alapján:

alezredes	havi	1095	millreis	=	745	pengő
őrnagy	"	820	"	=	558	"
százados	"	655	"	=	445	"
főhadnagy	"	545	"	=	371	"
hadnagy	"	490	"	=	333	"
a csendőrtiszt						
iskola tanára	"	500	"	=	340	"

*

Mint mondtuk, a legnagyobb brazil állam, Minas Geraes után ma a többi állam is mind átszervezi a maga arányosan kisebb csendőrségét. A minta Minas Geraes Força Publicája, ezért használtuk ezt a brazil csendőrség bemutatására. Leggyorsabban a népességre és nagyságra második, fejlődésre azonban legelső állam, Sao Paulo siet közbiztonsági szolgálatát újjászervezni. Ugy a csendőrség, mint a rendőrség kénytelen kereteit a rohamos nagybodáshoz alkalmazni és az új élet kívánalmainak megfelelően betölteni. Ide irányul ugyanis a kivándorlók legnagyobb tömege és ide torlódik a belső vándorlás is, mely ma még távolról sem olyan méretű Braziliában, mint az Északamerikai Egyesült Államokban, de azért már érezteti a hatását.

Van-e magyar ember a brazil csendőrtestületekben?

Bizonyára. A magyar fegyelmezett, elsőrendű katonai anyag; fegyelmezett testületek a világ bármely részén jó hasznát veszik.

Annyi bizonyos, hogy Sao Paolonak, a városnak (már akkora ez, mint Budapest) kitűnő közlekedési rendőrsége van s e közlekedési rendőrség legénységének majdnem a fele magyar.

Eljuttatja Trianon fajtánkat a földkerekség minden tájára és minden szervezetéhez...

HIREK

Fegyverhasználatok. F. évi január hó 22-én délután *Kecskés István* törzsőrmester Pétervásáron betért szolgálaton kívül a »Kakas« vendéglőbe, hol a tulajdonos és felesége két részeg ember kituszkolásával voltak elfoglalva. Ebbe *Kecskés* törzsőrmester is beleavatkozott, miközben az egyik ittas egyén *Zai Bitó Ignác* a törzsőrmestert mellén megragadta s kardbojtját letépte. *Kecskés* törzsőrmester további támadásukat meggátlandó, kardjával úgy *Bitó Ignácot*, mint *Tífusz Károlyt* fejbevágtatta s rajtuk 20 napon belül gyógyuló sérülést okozott. A kapott vágásokból mindkét támadó összeesett. — *Balázs József* és *Szabó József* VIII. csendőrök január hó 25-én este Erd községben a Nemzeti moziban szolgálaton kívül verekedőkkel szemben szolgálatilag felléptek, mely alkalommal őket *Csipak István* honvéd őrzető, *Csipak Lajos*, *Kovrán Antal* és *Tóth Antal* érdi suhancok megtámadták s lefegyverezni akarták. *Balázs* csendőr kivont kardját a két *Csipák* megragadta, mely alkalommal a kard rántás közben mindkettő kezét könnyebben megvágta. A kivizsgálás mindkét esetben folyamatban van.

Őrsparancsnokok megjutalmazása. A m. kir. belügyminiszter ur *Varga Kálmán* tiszthelyettes gödöllői, *Pál Elek* tiszthelyettes budakeszi, *Geleta Albert* tiszthelyettes szobi, *Batár Antal* tiszthelyettes soroksári, *Bába János* tiszthelyettes pilisvörösvári, *Fésüs János* tiszthelyettes törökszentmiklósi és *Török Dávid* tiszthelyettes tököli őrsparancsnokok részére kiváló buzgalommal kimagasló tevékenységgel és igen jó eredménnyel teljesített hasznos szolgálataikért egyenként 200—200 pengő pénzjutalmat engedélyezett.

Köszönetnyilvánítás. A karácsonyi nyomorenyhítő akció céljaira a csendőrség alakulatai 2576 pengő 02 fillért gyűjtöttek össze és küldtek be. A honvédség és egyéb fegyveres alakulatok által gyűjtött összeggel a honvédség Főparancsnoka Önmagyméltósága által lett a Főméltósága Asszonyának

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb

strapára, méterje — — — — — 16·80 P

Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 19·50 „

Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18·50 „

Ugyanaz extra finomban — — — — — 25·60 „

Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus

kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt 8·80 „

a 39 év óta fiennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon : József 321—78.

Parancsnokság bélyegzőjével ellátott rendelések kedvező részletfizetésre is eszközöltnak.

átadva, aki hálás köszönettel fogadta a nagylelkű hazafias megértést tanúsító adományt. Fentiek közlésével egyidejűleg a felügyelő Ur Önagyméltósága a maga részéről is köszönetét fejezi ki a testület mindazon tagjainak, kik dacára saját mostoha anyagi helyzetüknek pénzbeli hozzájárulással lehetővé tették azt, hogy a magyar királyi csendőrség a nemes akciót ily jelentékeny összeggel támogathatta.

Bajtársi összejövétel Budapesten. A Budapesten állomásozó csendőr tisztikar február 1-én a csendőrlaktanya tisztikaszinó helyiségeiben tánccal egybekötött bajtársi összejövételt rendezett. Szándékosan használjuk a bál helyett a bajtársi összejövétel elnevezést, mert az estéből valóban hiányzott minden, ami a bálak feszségére és a fényes báli külsőségek alatt meghuzódó, idegenkedő, merev hangulatra emlékeztetett volna. Az egész estét valóban tökéletes, meleg bajtársiasság és közvetlenség jellemezte s tette az utóbbi évek egyik legsikerültebb összejövételévé. Az összejövételen megjelentek: *Száhlender Béla* altábornagy, *Szőke Béla* tábornok, *Schill Ferenc* tábornok, *Ambrózy Gyula* ny. tábornok, *Hüll Gusztáv* hadb. tábornok, a Budapesten állomásozó csendőr tisztikar tagjai s a csendőr tiszti továbbképző tanfolyam hallgatói családjaikkal.

A kifogástalan rendezésért a *Balás Gyula* őrnagy vezetése alatt működött vigalmi-bizottságon kívül *Scholtisz József* századost, a tiszti étkezde gondnokát, illeti elismerés.

Lefegyverzések. Január elsején fél öt órakor *Aacs Sándor* és *Klucserics József* őrmester a tiszaföldvári őrsön szolgálaton kívül ittas állapotban erőszakoskodva bementek *Szabó Sándor* borbély lakásába s őt felelősségre vonták, hogy miért ég a villany. A lakásból aztán a tulajdonos többszöri

figyelmeztetésére, anélkül, hogy ott nagyobb kellemetlenséget csináltak volna, eltávoztak. Innen elmentek az olvasóköri tartott táncmulatságra, hol *Klucserics* őrmester ok nélkül kötekedni kezdett, mire a kör elnöke őt kiutasította. *Klucserics* őrmester a teremből kimenet kardot rántott s az udvaron tartózkodó *Makó Lajos* tiszaföldvári gazdálkodót testi sértés okozása nélkül karján megütötte, ki aztán az őrmester kezéből a kardot kicsavarta. Erre *Klucserics* őrmester megszaladt, *Makó* pedig a kardot nevezett után dobta, ki azt felvéve a laktanyába hazatért. Mindkét csendőr előzetes letartóztatásba került. *Ladányi Lajos* cserhátsurányi őrsbeli csendőr január hó 29-én szabadságról történt bevonulása közben 11 órakor Magyarnándor községbe érkezett s ott egy nővel az egyik korcsmába tért, erősebb fokban megittasodott, ezen ittas állapotban 20 óra tájban a korcsmárosnét pusztá kézzel többször megütötte, majd a lámpást leverte és beütötte az ablaktáblákat is. Az előzőleg általa letett kardját a vele mulatozó nő, hogy ne ártasson vele, elvette és egy polgári egyénnel a község házára vitette. *Ladányi* csendőr a korcsmahelyiségben jelen volt négy polgári egyénbe, kik a korcsmárosné védelmére keltek, belekötött, kik közül *Seres János* magyarnándori lakos őt a korcsmából történt menekülése közben egy karóval négyszer fejbe ütötte, minek következtében nevezett eszméletét veszítve összeesett. Sérülése súlyos. A kivizsgálás mindkét lefegyverzési esetben folyik.

Az ital hatása. *Krisztián Lajos* ujszászi bazárárust január hó 6-án a déli órákban minden előzetes szóváltás és ok nélkül Zagyvarékás község piacterén *Fehér Boldizsár* két napra szabadságot, a ceglédi csendőr hradó-tanfolyam A) alosztálybeli próbacsendőr a szuronyával bal halántékán súlyosan megsebesítette. *Krisztiánt* a megjelent járőr intéz-

„CORVIN” BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

A közalkalmazottak bevásárlási forrása.

SIDOL

fém-, ablak- és márványtisztításra a legalkalmasabb!

Csakis eredeti palackokban kaphatók. Óvakodjunk az utánzatoktól!

BERANEK JÓZSEF

külföntetett egyenruha szabómester
IV., KIRÁLYI PÁL-UTCA 6. SZÁM.

Békebeli kivitelben, tökéletes szabással készít

csendőrségi atililakat, úgyszintén lovagi nadrágokat

Matura szlisztomája szerinti.

Világhírű The Withworth kerékpárok,

súlyeszlő modern varrógépek kedvező részletre. Nagy gyermekocsi raktár és speciális javító műhely. — Kerékpár alkatrészek gyári árban.

Láng Imre Budapest VI., Teréz-körút 3 sz.

Kérjen képes árjegyzéket, csak írja meg miről. -o- Ne ügynök útján vásároljon, mert úgy drágább!

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál
Budapest, VI., Andrássy-út 83-85.

Telefon 980—22.

St. Fernolendt

cipőfénymaz és bőrszír.

Kapható mindenütt!

Óvakodjunk az utánzatoktól!

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni szíveskedjenek.

kedésére azonnal orvosi segélyben részesítették, de rövid idő múlva meghalt. *Fehér* próbacsendőrt a járőr őrizetbe vette. Az eddigi megállapítások szerint *Fehér Boldizsár* tetőt kisért ittas állapotban tisztán hatalmaskodásból követte el.

Dicséretetek. A m. kir. csendőrség felügyelője a budapesti I. osztály állományába tartozó *Mátyási János* gy. tiszthelyettest, mert 23 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt példás magaviseletet tanusított, 7 év óta, mint a budapesti I. osztályparancsnokság segédtiszt irodájába beosztott irodai segédmunkás, teendőit ernyedetlen szorgalommal, körültekintéssel, igen eredményesen látja el s így a kötelességteljesítés terén alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképül szolgál; — *Bába János* a budapesti I. osztály állományába tartozó gy. tiszthelyettest, mert mint őrsparancsnok a bányavidéken fekvő igen mozgalmas pilisvörösvári őrsön a közbiztonsági szolgálatot és alárendeltjei oktatását 5 év óta nagy buzgalommal igen eredményesen vezeti, *dicsérő okirattal* látta el. — A m. kir. szombathelyi III. sz. csendőrkerület parancsnoka *Márkus Károly* tiszthelyettest, mert 1925 február 28-án néhai Dénes György biztosítási ügynök sérelmére elkövetett szándékos emberölés büntett, valamint 2, 500.000 koronát meghaladó rablási eset nyomozását, mint járőrvezető, 4 napon át leleményes szakértelemmel és buzgalommal irányította, a tetteseket kiderítette s az igazságszolgáltatás kezére juttatta, *dicsérő okirattal* látta el; — *Bujtor István* törzsőrmestert, *Végh János* és *Pilipár Ferenc* őrmestereket és *Nagy Sándor* IV. csendőrt pedig ugyancsak fenti ügyből kifolyólag nyilvánosan megdicsérte.

Elöléptek: Törzsőrmesterré a székesfehérvári II. csendőrkerületben: vitéz *Szabó Imre* és *Tankó Árpád*; a pécsi IV. csendőrkerületben: *Varga István* III. őrmesterek. Őrmesterré: a székesfehérvári II. csendőrkerületben: *Vankó Mihály*, *Zemán János*, *Ikó Kálmán*, *Ty. Szabó Miklós*, *Szakál Pál* I., *Pálfi József*, *Ceglédi János*, *Horváth József*, *Kriskó György*, *Pintér Ferenc*, *Friktón Ferenc*, *Cseti János*, *Valusek Vendel*, *Horváth M. Ferenc*, *Burján Lajos*, *Kovács Lajos* I., *Márkus Ferenc*; a pécsi IV. csendőrkerületben: *Potó Lajos* és *Gelencsér György* csendőrök.

Házasságot kötöttek: A budapesti I. csendőrkerületben: *Jakabovics Mihály* törzsőrmester *Galgóczi Margittal* Kisterenyén; a székesfehérvári II. csendőrkerületben: *Tóttó Rezső* törzsőrmester *Szücs Máriával* Lepsényben. *Perger Mi-*

hály őrmester *Etl Ilonával* Szerecsenyben. — A pécsi IV. csendőrkerületben: *Kneisz Rafael* tiszthelyettes *Vukler Éva* özvegygel Pécsen. *Tamás János* törzsőrmester *Kustos Jolánnal* Kálmáncsán. *Bártfai András* őrmester *Glöckner Erzsébet*tel Mórágyn. *Halász Antal* őrmester *Schamberger Máriával* Várdombon. *Liska Vilmos* őrmester *Bösze Rozáliával* Lengyeltótiban és *Mestván János* őrmester *Eichberger Ilonával* Kőszegen — A debreceni VI. csendőrkerületben: *Réti József* törzsőrmester *Medve Etelkával* Kokadon. *Gödri Zsigmond* törzsőrmester *Lasánszky Máriával* Bujon. — A miskolci VII. csendőrkerületben: vitéz *Simon János* csendőr *Horváth Ilona Máriával* Gelejen. *Mogyorosi János* őrmester *Kinizsi Mária Etellel* Ujhután.

Kérelmek. Kölcsönös áthelyezésüket óhajtják: *Tóth Sándor* nagykállói őrsbeli csendőr (debreceni kerület) a budapesti vagy székesfehérvári kerület területére; *Németh János* IX. levéli őrsbeli (győri osztály) csendőr a budapesti csendőrkerület területére. Kérik a kölcsönös áthelyezésüket óhajtó bajtársaikat, hogy címüket velük közöljék.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szíves figyelmébe!

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfélelően honoráljuk. Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és írógéppel vagy legalább is olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk felvilágosítást, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. Ha jelige nincs megjelölve, a szerző nevének kezdőbetűit és lakhelyét tüntetjük fel. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát felesleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert a gyakran használatos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. — Büntetőjogi vonatkozású vagy közérdekű csendőrségi kérdésekre a Csendőr Lekszikon rovatban válaszolunk. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A hoz-

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

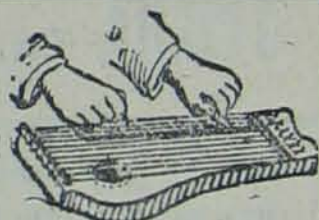
Reményi Mihálynál

Budapest, VI., Király-u. 58-60

Öfensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.

Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

BECZÁSSY ANDOR

a Societé Horlogère de Porrentruy Phénix Watch Co
svájci óragyár magyarországi képviselője

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos ucca 4. I. 2.

Megrendelő katonai parancsnokságoktól számtalan elismerést és megelégedést nyilvánító levél birtokában van a cég.

A Phénix óra a m. kir. Csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölése mellett. Az első 3 pengős részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes.

Ajánlja „Az Őrszem” hivatásos altisztek katonai lapja kiadó-hivatala által indított szolgálati óra-akcióval forgalomba hozott és kitűnően bevált **Phénix gyártmányú szolgálati zsebórát.**

A **Phénix óra** valódi **svájci gyártmány**, tiszta nikkeltokban, 15 rubinos szerkezettel bír és **10 évi jótállással havi 3 pengős** részletfizetéssel mindössze **30.— pengőbe** kerül.

A Phénix óra fölül áll minden más hasonló gyártmányú óra-nak. Teljesen pormentesen zár és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódás mellett is a lehető legpontosabb, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmas.**

zánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház-utca 30 szám“.

Reménykedő. A csendőrségi diszruha kérdése tárgyalás alatt áll, de nincs kilátás arra, hogy rövidesen elintéztet nyerjen. Levelet nem irunk, a levélhez csatolt 16 filléres bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Hernád. Nem fog megváltozni.

Örvénd. A külföldi gyermeknyaraltatási akciók megszüntek, külföldre tehát már nem lehet a gyermeket kiküldeni. Belföldi nyaraltatási akciókat az Országos Gyermekvédő Liga (Budapest, VII., Wesselényi-utca 6.) a Zsófia Gyermekszanatórium Egyesület (Budapest, VIII., Stáhlly-u. 15.) és a népjóléti minisztérium rendeznek. Az Országos Gyermekvédő Liga a gyermekeket Budapest mellett a szentendrei szigeten, saját 5 holdas telepén nyaraltatja. A kérvényeket közvetlenül a ligához április hónapban kell benyújtani; a férőhelyek számától függ, hogy melyik turnusba osztják be. A Zsófia Gyermekszanatórium Egyesület a Balaton mellett nyaraltat, a kérvényeket szintén április hóban közvetlenül az egyesülethez kell benyújtani. A népjóléti minisztériumnak több nyaraltatási akciója van, ide tanácsos a kérvényeket valamivel korábban, március hóban benyújtani. Az egyes turnusok 4 hétig tartanak és teljesen ingyenesek, csupán a gyermeknek Budapestre való utazási költségeit kell fedezni. Csak 6-13 éves, egészséges, de üdülésre szoruló gyermekeket utalnak be; az öt évet betöltötteket hat évesnek, a tizenéves évet még be nem töltötteket 13 évesnek számítják. A kérvényhez nem okvetlenül szükséges, de celszerű orvosi bizonyítványt mellékelni; egyébként a gyermeket Budapesten megvizsgálják s csak ha egészséges, akkor engedik elutazni. Egyéb melléklet a kérvényhez nem kell.

Türellem rózsát terem. A gazdasági tiszthelyettesi tanfolyam előreláthatólag a folyó év első felében veszi kezdetét, pontos határideje még nincs megállapítva.

Bocskay vár. 1917-18-ban gyakori eset volt — a korábbi háborús években ritka — az, hogy a hadikölcsönt jegyzőknek az a pénztintézet, amelynél jegyezték, elismervényt adott a jegyzésről, mert a címletek nem állottak rendelkezésre. Akinek még ma is csak ezek az elismervények vannak a kezében, az forduljon a kötvények kiadása végett ahhoz a pénztintézethez, amelyiknél a hadikölcsönt jegyezte Magyar állampolgárságát azonban igazolnia kell. Ha az illető pénztintézet Csonkamaquarországon van, akkor az állampolgárság igazolása mellett kötvényeit megkapja. Ha a pénztintézet elszakított területen van, intézzon ahhoz levélben kérdést, hogy kötvényeihez hol, melyik magyarországi pénztintézetnél juthat hozzá.

Saturnus. Címe ismeretlen. Megpróbáltuk a budapesti címtárban megkeresni, de a keresztnév és a foglalkozás ismerete nélkül a 300-nál jóval több hasonló nevű budapesti lakos között lehetetlenség megtalálni.

Szamosujvár. Nyugdíjidő és nyugdíjösszeg kiszámítására a legnagyobb jóakarattal sem vállalkozhatunk, mert ez igen időrabló munka és még nagyon sok kérdés vár a válasza. Olvassa el lapunk 1924. évi 9. számában »F. J. tiszthelyettes, Nagyoroszi« jelígre küldött üzenetünket, az ott részletesen ismertetett adatokkal a számításokat meg tudja csinálni.

Gólya. Nem vonhatnak le semmit.

Tiszahát. 1. Kerékpárjához a csendőr is köteles rendszámot váltani. A kincstári kerékpárok természetesen más elbírálás alá esnek majd. Hogy a saját kerékpárok a polgári egyének kerékpárjaival azonos rendőrhatalósági kezelés alá esnek, ez csak természetes dolog. Ön sem tudná megindokolni, miért legyen a csendőr kivétel, hiszen a magánhasználatban levő kerékpárral ugyanazokat a kihágásokat követheti el, mint akármelyik polgári egyén. Természetesen áthelyezéseknél az új rendtábla kiváltása a csendőrre is kötelező, ha más járás területén levő örsre kerül. Egyébként nem olyan veszélyes a dolog, mint írja, mert egy évben több áthelyezéssel ugyanannak a csendőrnek — amint Ön írja — még sem igen kell átesnie. 2. Erre nincs rendelet, de a tulajdonosok érdeke az, hogy ott legyen. A pénzt kivenni sokkal könnyebb, mint betenni. Ha a betétkönyv valami módon elveszne, az anyagi felelősség azé az előjáróé, aki a betétkönyvet elzárását elrendelte. Ezért inkább hálásnak kell lennie előjárójával szemben, aki anyagi felelősséget is vállal az Ön anyagi egyensúlya érdekében.

Jókedélyű. Nősülési kérvényét 1930 április 1-én már beadhatja.

N. M. 1. A Zeneművészeti Főiskolán (Budapest, Liszt Ferenc-tér) nem nézik az iskolai végzettséget, csak a zenei tehetséget. Minden év szeptember 1-től szeptember 20-ig bárkit, aki 32 P vizsgadíj befizetése mellett jelentkezik, megvizsgáztatnak, hogy van-e zenei tehetsége. Ehhez semmiféle írásbeli kérelmezésre nincs szükség, a személyes megjelenés elegendő. Ha aztán tehetségesnek találják, beiratkozhatik a Zeneművészeti Főiskolára. A hegedű szakon évi tandíj 120 P, a fuvós szakon csak 16 P. Beiratkozási díj 20 P. A kiképzés 3-4 évig tart a hallgató tehetségéhez mérten. Kisebb városokban is vannak aztán zeneoktatással foglalkozó magántanfolyamok, de ha már művésznak készül valaki, akkor kezdje mindjárt ott, ahol ki van zárva a lehetősége annak, hogy áltehetségek később jöjjenek rá pályaválasztásuk elhibázott voltára. Nem kockáztat egyebet, mint a felutazást és a vizsgadíjat, meg azt természetesen, hogy — esetleg nem veszik fel, ámde inkább lehet mondani azt, hogy — esetleg felveszik. Nehéz kenyér ez, mert nagyon sok az átlagos tehetség s ezek többnyire nyomorognak. Az igazi tehetség ritka, de ahhoz aztán bőkezű is az élet mindenféle földi javakban. 2. Akkor is csak kegyelmi úton érheti el a katonai szolgálati időnek a nyugdíjba való beszámítását, ha a megszakítás 30 napnál

BUTORCSARNOK

ERNST GYULA, **Budapest, VII., Dohány-utca 33.**
(Klauzál-utca sarok) és **Dohány-utca 50.**

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

Butorhitel

a csendőrség tagjainak Sándor Ignác butoráruháza. Budapest, VI., Dessewffy-u. 18-20 (Nagymező-u. és Vilmos császár-ut között). Szállít készpénzárban kedvező fizetési feltételekkel **elsőrendű butorokat.**

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzáron a következő cikket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha-
szöveteket, bélésarukat,
vásznat, sifont, zefireket,

és egyéb vászonárukat,
női s férfifehérműveket
készen és rendelésre.

törülközőket, abroszokat,
kötött és szövött árut,
kötött gyermekgarnitúrát,

kezttyüt, harisnyát, kész
kötött kabátokat, fűg-
göny és függönykerméket

új, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókerméket, selymeket, valamint diszpanákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. kerület, Üllői-út 14. szám.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1928 március hó 1-ével kezdődnek.

csak egy nappal is hosszabb, tehát Önnek is kegyelmi kérvényt kell majd beadnia. Persze az ilyen kis megszakítás kedvező elbírálására komoly reményei lehetnek. 3. Kosmetikával aztán már igazán nem foglalkozhatunk ilyen szűk helyen és annyi kérdés között. Akármelyik drogériában vagy fodrászüzletben ajánlanak Önnek annyi hajnövesztő szert, amennyit csak akar. Hogy aztán tényleg meg is nő-e tőle a haja, az már más kérdés.

Gonda th. Ha a magyar állampolgárságát igazolni tudja, számíthat arra a valorizációra, amelyet mostanában tárgyal az országgyűlés. Értesülésünk szerint valószínű, hogy pár év múlva számíthat arra, hogy a biztosító intézet fizetni fog de bizony akkor sem sokat. A levelében említett ur a magánlevelek tömegét kapja, úgy hogy képtelen mindenkre válaszolni. Hiába fordul akárhová, az elintéztet meggyorsítani nem tudhatja. Éppen ezért ügyvédre sincs szükség. A pereskedés ma már időszerűtlen volna, hiszen a bíróságok nem foglalhatnak állást ilyen kérdésben, amelynek általános rendezése most van a törvénybeiktatás stádiumában. Nem marad hát egyéb, mint a türelmes várakozás.

Turóc. Névtelen levelekre nem adunk választ.

Nem nem soha. Látnunk kellene az anyakönyvi lapját, hogy bizonyosat irhassunk. Ha a leszerelése — ami levele szerint nem is történt meg — nincs átvezetve az anyakönyvi lapjában, akkor nincs megszakítása. A nyugdíjába beszámítható szolgálati idő kiszámítására vonatkozó tájékoztatást megtalálja lapunk 1924. évi 9. számában »F. J. tiszthelyettes, Nagyoroszi« jelige alatt. Háborus évek: 1914—1919.

Katona. Kötelezője folyó év április hó 30-án jár le. Megszakítása van, katonai szolgálati idejének a nyugdíjidejébe való beszámítását tehát majd csak nyugdíjaztatása után kegyelmi uton kérheti, amikor majd részleteznie kell a megszakításnak azokat az okait, amelyekről levelében említést tett. A III. oszt. legénységi katonai szolgálati jelre igényjogosultsága 6 évi szolgálat után, tehát folyó év május hó 1-én megszűnik.

K. v. Katonai szolgálatban sebesült meg, sérülési pótdíjat tehát csak a honvédelmi miniszter urtól kérhetett volna. A sebesüléstől számított 10 éven belül ugyan ezt megteheti még, de nem sok reménnyel, hiszen ha csendőrségi szolgálatra alkalmas, akkor a sebesülése nem járhatott olyan következményekkel, amelyek sérülési pótdíj folyósítását indokolnák. Ha ennek ellenére is meg akar vele próbálkozni, adja elő kérését orskihallgatáson s kérje, hogy ügye szolgálati uton a honvédelmi miniszter urhoz felterjesztessék. A kérvényben le kell írni, hogy mikor, milyen körülmények között, hogyan sebesült meg s hogy a sebe-

sülésének mik a következményei az egészségére. De ismétljük, hogy eredményre semmi kilátása sincs, vagy ha mégis eredményre vezetne a kérelme, akkor viszont azt tehetik megvizsgálás tárgyává, hogy meggondolandó, vajjon csendőrségi szolgálatra alkalmas-e.

Madeira. Karpaszomány viselése a csendőrségnél rendszerezítve nincsen. Bármilyen iskolai végzettséggel jön valaki a csendőrséghez, szolgálatteljesítés, előlépés, ruházat stb. tekintetében azonos elbírálás alá esik a testület többi tagjaival, az elérhető legmagasabb rendfokozat pedig számára is az alhadnagyi rendfokozat.

P. P. ny. tiszthelyettes, Tiszafüred. Az előfizetési kedvezményt a nyugállományúakra is kiterjesztik, a beküldött 6 pengővel tehát a folyó évi előfizetését rendezte.

Pusztavacs. 1. 33 éves kora ellenére sem adhat be nősülési kérvényt addig, amíg a 6 évi csendőrségi szolgálata nincs meg. De már az sincs messze. 2. A honvédségtől történt tartós szabadságolása azonos volt a leszereléssel, tehát megszakítása van. Levele szerint azonban ez önhibáján kívül keletkezett, mert a honvédségtől történt leszerelése után egy hétre már felvételét kérte a csendőrséghez s a felvétele késett. Szerezze be azoknak az iratoknak a másolatát, amelyek ezt igazolják s ha majd nyugdíjba megy, csatolja azokat kegyelmi kérvényéhez, minden reménye meg lehet, hogy nyugdíjából a katonai szolgálati idejét elveszíteni nem fogja. 3. Méltóságos, mert a III. fizetési fokozatba sorol.

T. I. Csak a gödöllői karhatalmi századhoz vezényeltek kaptak 100%-kal felemelt vezényeltetési pótdíjat, meg azok a gödöllői őrsbeliek, illetve oda vezényeltek, akik a karhatalmi századéval azonos szolgálatot teljesítettek. Ha a péceli őrsre vezényelt bajtársa is megkapta a felemelt pótdíjat, azt illetéktelenül vette fel s a számadások felülvizsgálata során el fogják rendelni, hogy az illetéktelenül felvett összeget visszatérítse.

Mecsekajla. A dolgon most már nem lehet segíteni. Nem értjük, hogyan tarthatta vissza a századparancsnoka anélkül, hogy Ön továbbszolgálónak jelentkezett volna, mert hiszen, ha egy évfolyam leszerelését elrendelik, a századparancsnoknak nincs joga ahhoz, hogy egyeseket visszatartson. Valószínű, hogy ez csak úgy »háziilag« ment a századnál s akkor természetesen az anyakönyvi lapba sem lehetett bevezetni. Úgye egyébként nem reménytelen, mert a megszakítása csak 10 nappal haladja meg az 1912. évi LXV. t.-c. által maximumként megállapított 30 napot s így kilátása lehet rá, hogy nyugdíjazása alkalmával a megszakítástól kegyelmi uton el fognak tekinteni.

A Csendőrségi
Lapok részére

HIRDETÉSEKET

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**

V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.**

Telefon: T. 157—83.

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

BUTOROK LÁNYINÁL

12 havi részletre.

Csendőröknek külön kedvezmény!

Budapest, VII., Akácfa-u. 7. Telefon: József 408—31.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

elsőrangú súlyszítható **CENTRAL BOBBIN**
varrógépeket 5 évi jótállással, havi 24—30 P
részletre.

kerékpáralkatrészeket láncot, pedált, nagybani, eredet gyári árban
nyergeket

külső gummik 6'80, belsőt 2'10 pengőtől. — Kerékpárok 136 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és varrógépnagykereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben —o— Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen

BÚTOR részletre **Ó Budapest 3.**
olcsón VI., **utca**
Postások és rendőrség szállítója.

Békebeli,

az egész világon
elismert

Steyr Waffenrad kerékpár

1928 legújabb modelű, kontrafékes, torpedóval, szolgálatra alkalmas felszereléssel, kimondott strapa **darabja 260 pengő**

10 havi egyforma részletre,
3 évi jótállással azonnal szállít:

WEINER Géparuház, Nagykanizsa

Rendelésnél írja elő,
hogy leálló vagy fel-
álló kormány legyen?

Legény a gáton.

Regény

Írta: BARÉNYI FERENC

(5).

— Így már értem. Mindenesetre köszönöm, fiam, hogy nekem ezt ilyen őszintén elmondotta. Másképen látom most a dolgot, mint ahogy előbb láttam. Egészen másképen és ennek őszintén örvendek. Még sem csalódtam én magában. Am azért az öngyilkosságról most sem változott meg a véleményem, ma is azt tartom, hogy a legnagyobb számárság, ha valaki eldobja magától az életet. Mindamellett még csendőrhöz nem illő gyalázatos gyávaság, ha valaki nem mer szembenézni cselekménye következményeivel és inkább a halálba menekül, semhogy férfiasan helytállana azért, amit tett.

IX.

Másnap Gál csendőr megkapta a mankót és ezzel tanult járni. Eleinte persze nagyon nehezen ment. Azután lassan-lassan megerősödött, úgy, hogy már nem szorult rá a Jolán támogatására, ki most már különben is kevesebb időt áldozhatott neki, mert más, nehezebb betege kötötte le. Csak az étkezések idején találkoztak, mert Gál csendőr minden idejét a kertben töltötte. Az áldott jó tavaszi napon sütkérezett és az éltető naptól, meg a friss levegőtől szemlátomást erőre kapott.

Amikor megtudta, hogy másnap már gyógyultan elhagyhatja a kórházat, kikéredzkedett a városba. Elnyírt testének jól esett a séta és a jövő-menő emberek láttán a lelke is felvidult. A főutcán aranyműves boltba tért be. Soká válogatott, míg végre olyat talált, amelyet keresett. Egy szép, finomfonású arany nyakláncra esett a választása, kis, zománcos aranykereszt függővel, Jolánnak.

Örömmel ment vissza a kórházba és jólesően állapította meg magában, milyen jó, hogy őrsparancsnoka már pályája kezdetén takarékosagra szoktatta. Jól esett most, hogy volt egy kis pénze, amiből megvehette ezt a szép emléktárgyat. Milyen kellemetlen, fonák helyzetben állana most Jolánnal szemben, ha nem tudná hálájának látható megnyilvánulását adni. Hiszen ami jót vele tett, azt nem tudná neki sohasem meghálálni.

Másnap eljött az utolsó orvosi vizsga ideje is. Az orvos még egyszer alaposan megvizsgálta és aztán megveregette a vállát.

— Na, barátom, ezt se hittem volna, amikor magát először megláttam. Nagyon szépen gyógyult. Maga volt az én diszbetegem. Hát csak vigyázzon magára ezután. Még egy hétig ne teljesítsen szolgálatot, ennyi idő alatt eléggé megerősödik és olyan egészséges lesz, mint a makk.

— Doktor urnak köszönhetem az életemet. Nagyon szépen köszönöm a jóságos gondosságát.

Az orvos hevesen szabadkozott.

— Már a multkor mondtam, hogy kinek köszönheti... Gál csendőr az orvos szavába vágott.

— Tudom, doktor ur, de azt is tudom, hogy mindamellett doktor urnak is nagy hálával tartozom s erről soha az életben nem fogok megfeledkezni.

Bucsuzásul az orvos melegen megrázta Gál csendőr kezét.

Amint az orvostól elbúcsúzott, lement a Jolán apjához, Venyige bácsihoz, akinek bucsuzóba pár szivart vitt.

— Köszönöm, Gál ur, köszönöm. Hát már igazán elmegy? Kár, kár. Magának nem, magának jó, hogy elmegy, de nekünk, nekünk... Nagyon megszoktuk, megszerettük... Jolán nyitott be.

Nagyon halvány volt; szeme idegesen fénylett.

— Hallom, hogy bucsuzik? Sajnálom, hogy elveszítjük. De nem szabad, hogy mi olyan önzők legyünk és szomorkodjunk azon, aminek maga örül... És aztán magára odakint szükség van. Várja szép hivatása...

— Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem örülök, hiszen az életbe térek vissza... És ezt magának köszönhetem Jolánka, a maga gondos ápolásának...

— Nincs mit — szabadkozott Jolán.

— De van bizony. A doktor ur is azt mondta, hogy leginkább magának köszönhetem a felgyógyulásomat. Épp azért arra kérem, kedves Jolánka, fogadja szívesen hálám jeléül ezt a csekélységet...

Jolán boldogan kapott a nyaklánc után és mélyen elpirult.

— Jaj, de szép lánc. Dehát, hogy fogadjam el ezt magától?

— Emlékiül azért, hogy olyan jó volt hozzám... — Mondta hálásan Gál csendőr és hozzájárulás okából Venyige bácsira nézett. Az öreg müértő pillantással mérte végig az aranyláncot és derűs képpel mondogatta.

— Elfogadhatod, hogyne fogadhatnád el! Elfogadhatod.

Jolán boldogan a nyakába akasztotta a láncot. Szép szeme felragyogott és nagyon melegen nézett Gál csendőrré.

— Köszönöm szépen. Mindig fogom viselni...

— Akkor legalább nem felejt el.

— Nem... soha... — Mondta Jolán halkán, szinte csak magának és amikor kezét fogott Gál csendőrrel, pillanatra lehunyta a szemét.

— Isten áldja meg!

— Csókolom a kezét. Ajánlom magamat, Venyige bácsi.

— Áldja meg az Isten, Gál ur! Ha errefelé járna, nézzen be hozzánk — ismételtette barátságosan Venyige bácsi. Jolán csak a szemével mondta: A vizotlításra.

Hevesen dobogó szívvvel, elfogódottan lépett ki Gál csendőr a kórház kapuján. Az egészséges élet feletti diadalmas öröm teljesen betöltötte a lelkét, alig jutott benne hely ennek a pár jóemberének. Mégis csak fájt egy kicsit tőlük elszakadni. Visszanézett s akkor látta, hogy Jolán még a kapuban áll és integet. Pillanatra megállt és fehérkeztyűs kezével ő is intett Jolánnak. Azután kezét a sapka ernyőjéhez kapva még egyszer elköszönt és továbbmenve befordult a sarkon.

Elégedett jó kedvvel, vidáman haladt. Megköszönte, meghálálta, most már az övé az élet. Mindenkinék meghálálta...

Restelkedve állt meg. Mindenkinék megköszönte, mindenkinék meghálálta... Csak egynek nem... Akinek mindent köszönhet. Annak, akinek tudta nélkül nem vész el egy porszem sem a nagy mindenségben. Aki öröktől fogva uralkodik a világon és bölcs jósággal irányítja halando sorsunkat...

Levette a sapkáját és lehajtott fejjel lépett a templomba. Lelke megtelt áhitattal, mély erős hittel. Csöndesen imádkozva megköszönte a mindenható jó Istennek is az életét.

X.

A hosszú távollét után Gál csendőr kiegyensúlyozott vidám lélekkel nyitott be a laktanya kapuján. Öröndött, hogy megint visszatérhetett megszokott környezetéhez, kedves bajtársai körébe. Örömet tetézte még a bajtársas, szíves öröm, amellyel bajtársai és parancsnoka fogadtak. Utóbbi behívta magához az őrsirodába és mélyen a szemébe nézett.

— Rendben van, fiam, egészen?

— Hogy érti, őrmester ur?

— Ugy, hogy nemcsak testileg gyógyult meg, hanem lelkileg is.

— Igen. Ez a hosszú, nagy betegség és amit ez alatt átéltem, egészen kifújta a lelkemből...

— Jól van így, annál is inkább, mert a százados ur emiatt a dolog miatt, át akarta helyezni más örsre...

Gál csendőr derült arca elkomorodott.

— Itt szeretnék maradni örmester ur keze alatt.

— Itt is marad nálam, fiam, ne féljen. A százados ur, amilyen gondoskodó jó ember, meghallgatott és mert azt mondtam, hogy magának az áthelyezés most csak hátrányára lenne, megengedte, hogy továbbra is az én örsömön maradjon.

— Alázatosan köszönöm örmester urnak.

Babos örmester ügyet sem vetve a hálálkodásra, komolyan folytatta.

— Minden a maga érdekében történik így, hogy mielőbb járőrvezetőt nevelhessünk magából és azután, amint lehet, altishti iskolába kerüljön. Most, amíg a szolgálatmentessége tart, inkább tanulgasson, olvasson, hogy felfrissítse a tudását. Azonkívül itt az örsirodában...

Babos örmester nem fejezhette be a megkezdett mondatot, mert egy kisírt szemű, feketekendős asszony nyitott be, aki kezét tördelve kétségbeesetten kiáltotta.

— Örmester ur, meghalt az uram!

Babos örmester megindultan kérdezte.

— Hogyan? Hiszen beteg se volt. Tegnap este láttam, amikor a vendéglő mellett elhaladtam. Vigan beszélgetett odabent valakivel. Semmi baja se volt.

— Nem is volt beteg, igazán. Olyan erős, egészséges ember volt a lelkem. Reggel nehezen kelt fel, panaszkolt, hogy nem jól érzi magát. Aztán, mert nem volt semmi dolga, egy darabig bent ült a konyhában s csendesen pipálgatott. Nézte a drágám, hogy főzöm a reggelit. Kinálgattam, de nem evett, azt mondta, majd később. Akkor bementem a gyerekekhez, megmosdattam, felöltöztettem őket. Amikor visszajöttem, látom, hogy lelkem jó uram, ugyanott ült még az asztalra borulva. Azt gondoltam, hogy alszik. Kicsit később jött haza az éjjel a kocsmából, azért hagytam, hadd aludja ki magát. Aztán tettem-vettem a ház körül, a gyerekek az utcán játszadoztak. Odaküldtem kérem, hogy fel ne lármázzák drága jó uramat...

— Üljön le, Rajkóné asszonyom, elfárad.

Gál csendőr szolgálatkészen széket tett a bánatos özvegy elé. Szemét törölgetve leült a székre és szipogva folytatta.

— Aztán később bemegyek a konyhába, hogy hozzáfogjak a főzéshez, az én uram még mindig úgy ült az asztalra borulva. Ahogy közelebb jöttem és jobban megnéztem, látom, hogy az orrán jön a vér. Kötöttem s jaj Istenem, ahogy a kezéhez meg a fejéhez értem, érzem csak, hogy holt hideg. Felemeltem a fejét, ráztam, mindhiába, nem nyitotta fel már a szemét. Meg volt már halva az én drága jó uram! Mint az örült elfutottam... orvost hoztam. Az orvos ur megvizsgálta s azt mondta, hogy már két órája, hogy meghalt agyvérzéstől. Istenem, Istenem, szegény jó uram!

— Ne sirjon, Rajkóné asszonyom, meg kell nyugodni az isteni rendeltetésbe, akármilyen keserves is. Nagyon sajnálom, fogadja mély részvételemet.

Az özvegy sirdogálva kezét fogott Babos örmesterrel és Gál csendőrral, aki megilletődve hajolt meg.

Az elhunytat ő is ismerte, nyugdíjas csendőr volt. Egyike azoknak, akikre a csendőrségnél sikeres boldogulás várt volna, ha lett volna türelmük megvárni azt az időt, amikor fokozatosan haladva, tekintélyben és módban gyarapodva, nyugodt lelkiismerettel családot alapíthatnak. Szegény Rajkó is szerelmes fejjel neki szaladt a falnak. Nősülése miatt meggondolatlanul otthagytta a biztos megélhetést nyújtó szép csendőri pályát, amit később nagyon megbánt. Kevés szolgálati ideje miatt nyugdíja bizony nem volt elég arra, hogy a feleségét és két gyermekét abból

eltarthassa. Bár a felesége nagyon szorgalmas volt és varrással is keresett, a megboldogultnak mégis alaposan meg kellett fognia a dolog végét. Sokszor, ha más, kedvezőbb munka nem akadt, bizony nehéz munkát is vállalnia kellett és verejtékezve keményen dolgoznia, hogy kis családjával szükösen megélhessen. Persze a könnyelmű emberek természetrajza szerint aztán, amikor egyre-másra tornyosodtak gond és baj, elment a kocsmába but felejtetni, hogy ne tudjon róluk. De bizony a sok gondtól ott sem szabadult meg és a kocsmázástól még csak jobban növekedett a baj és a jaj.

— Szegény Rajkó, kár, hogy így elhibázta az életét — gondolta Gál csendőr és szánakozva nézett az özvegyre.

— Hát csak nyugodjék meg, Rajkóné asszonyom. Atmegyek most magukhoz s mindnyájan a segítségére leszünk.

— Köszönöm szépen, örmester ur, hogy olyan jó. A temetést...

— Azt is elrendezem...

— De nagyon szépet a lelkem jó uramnak, nagyon szép temetést, ahogy megérdemli szegény, olyan jó volt.

Babos örmester homloka redőkbe borult és elgondolkozva nézett el az özvegy feje felett.

— Mennyi pénzt hagyott hátra az elhunyt?

— Pénzt? — csodálkozott az asszony, mint aki eddig nem is gondolt erre. — Pénzt nem hagyott, nem volt semmije. Itt maradtam egy krajcár nélkül. Hiszen, ha nem volna ez a nyugdíj, ami igaz, hogy nem sok, de mégis csak valami és biztos, hát ha ez nem volna, a két árva porontyommal neki mehetnék a nagyviznek...

Babos örmester arca elsötétedett; szemében őszinte szánalom szomorkodott.

— Nézze csak, Rajkóné asszonyom. Az elébb azt mondtotta, hogy szép nagy temetést akar. Hát, hogy pénze nincsen, csak olyat csinálunk, amilyenre a temetési költségből futja. Majd beszélek én a főtisztelendő urral, aztán amennyire lehetséges, szép temetést rendezünk. Hanem van itt ennél nagyobb baj, Rajkóné asszonyom. Ugy vettem ki az előbbi szavaiból, hogy maga özvegyi nyugdíjra számított...

— Hiszen nyugdíjas csendőr volt...

— Ő igen, nyugdíjas csendőr volt. De mert engedély nélkül, már mint nyugdíjas nősült meg, azért magának özvegyi nyugdíj nem jár...

— Nem lehet az, örmester ur, tévedni tetszik. Szegény jó uram megmondta volna nekem, ha így lenne.

— Sajnálom, Rajkóné asszonyom, akármilyen szomorú, de így van. Ha nem hiszi, megmutathatom a törvényt is.

Az özvegy hitetlenül nézett Babos örmesterre, aki könyvei közül kihuzott egyet, amiből pár sort felolvasott. A hivatalos fogalmazású szövegből az özvegy nem sokat értett, annyi azonban mégis megragadt a fejében, hogy átértette a rideg valóságot, hogy nyugdíjra nem számíthat. Elapadt a könnye és idegesen ugrott fel a székről.

— De hát akkor megcsalt. Félrevezetett, mint egy utolsó szélhámos. Aljas gazember! A piszok. Közönséges csaló. Aljas gazember!...

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapest, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.